

**Załącznik
do Uchwały Nr XXIX/227/14
Rady Gminy w Skórcu
z dnia 15 maja 2014 r.**

**S t r a t e g i a R o z w o j u
G m i n y S k ó r z e c
d o r o k u 2 0 2 4**

Skórzec, maj 2014

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	1
2. Misja gminy.....	1
3. Wartości zasadnicze.....	1
4. Wizja Gminy.....	1
5. Strategia Gminy.....	2
5.1. Problemy i wyzwania strategiczne Gminy.....	2
5.2. Założenia strategiczne dotyczące uwarunkowań rozwojowych i logiki zmian (czynniki polityczne, społeczne/demograficzne, ekonomiczne, technologiczne, prawne, środowiskowe).....	2
5.3. Kluczowe wybory strategiczne w oparciu o identyfikację najistotniejszych zjawisk i sił napędowych rozwoju Gminy	3
5.4. Cele strategiczne Gminy.....	4
5.4.1. Mapa strategii.....	4
6. Partnerstwo strategiczne – partnerzy kluczowi dla realizacji celów strategicznych realizowanych w ramach strategii i projektów lokalnych i regionalnych.....	7
Załącznik nr 1. Charakterystyka Gminy Skórzec.....	8
Załącznik nr 2. Uwarunkowania, problemy i wyzwania rozwojowe Gminy. Analiza stanu obecnego.....	30
Załącznik nr 3. Cele pośrednie służące i wspierające realizację celów strategicznych.....	45
Załącznik nr 4. Zgodność celów rozwoju Gminy z celami regionalnymi	46

Strategia Rozwoju Gminy Skórzec do roku 2024

1. Wprowadzenie

Dokument jest aktualizacją Strategii Rozwoju Gminy Skórzec z 2006 r.

Strategia rozwoju Gminy jest podstawowym dokumentem decyzyjnym kierującym działalność organów i jednostek organizacyjnych Gminy do roku 2024; jest także podstawą aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz opracowania programów operacyjnych, przedsięwzięć rozwojowych i planów inwestycyjnych, w tym corocznych budżetów Gminy.

„Strategia Rozwoju Gminy Skórzec do 2024 roku” jest dokumentem otwartym, który powinien być uzupełniany o nowe zapisy będące efektem zmian i procesu myślenia strategicznego koncentrującego się na zapewnieniu efektywnego i skutecznego rozwoju Gminy.

2. Misja Gminy

Ułatwianie i wspieranie wszelkich inicjatyw służących dobru wszystkich członków społeczności lokalnej i poprawie standardów życia i gospodarowania.

3. Wartości zasadnicze

Zasadą podstawową rozwoju Gminy i sprawą najważniejszą dla rozwoju społecznego i gospodarczego jest troska najaktywniejszych członków społeczności lokalnej o stały wzrost standardów życia wszystkich mieszkańców Gminy i wytrwałość w podejmowaniu wysiłków na rzecz ujawniania i pełnego wykorzystywania potencjału społecznego i gospodarczego Gminy.

4. Wizja Gminy

Gmina Skórzec jest samorządem rozwiniętym gospodarczo, uporządkowanym przestrzennie i szczytującym się wysokimi walorami środowiskowymi.

W gminie są warunki dla rozwoju działalności gospodarczej, przedsiębiorczości, opracowany jest plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu całej gminy, mamy wykonaną pełną infrastrukturę techniczną w zakresie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, dróg oraz internetu szerokopasmowego.

Rozwijać się będą gospodarstwa duże, o wykształconym profilu produkcji i dodatnim wyniku ekonomicznym. Zmniejszy się liczba osób zatrudnionych w rolnictwie na rzecz zatrudnionych w sektorze usług.

Gmina zapewnia wszystkim dzieciom dostęp do wychowania przedszkolnego. Szkoły na wysokim poziomie realizują funkcję dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą.

Działalność kulturalna proponowana przez gminę zapewnia ciekawą ofertę spędzania czasu wolnego, wspiera rozwój uzdolnień młodzieży i umożliwia mieszkańcom kultywowanie tradycji lokalnych.

Utrzymany jest wysoki poziom działalności sportowej.

5. Strategia Gminy

5.1. Problemy i wyzwania strategiczne Gminy

- Brak polityki rozwoju przedsiębiorczości, w tym prorozwojowej polityki przestrzennej;
- Ubogi rynek pracy w gminie i poza gminą;
- Rozdrobnienie gospodarstw rolnych (większość gospodarstw socjalnych – poniżej 50 ha); niskie kwalifikacje rolników i złe wyposażenie gospodarstw;
- Mała mobilność społeczna i brak liderów społeczno-gospodarczych;
- Mała wrażliwość na dobro wspólne (skutek: blokowanie inicjatyw, planów i projektów rozwojowych o znaczeniu dla całej Gminy).
- Niewystarczająca baza edukacyjna w zakresie wychowania przedszkolnego;
- Niewystarczająca baza opieki społecznej nad ludźmi starszymi;
- Brak ofert spędzania wolnego czasu w Gminie.
- Zasoby finansowe - niski budżet Gminy; małe dochody własne;
- Brak oferty inwestycyjnej dla przedsiębiorców;
- Niski poziom zamożności mieszkańców.

5.2. Założenia strategiczne dotyczące uwarunkowań rozwojowych i logiki zmian (czynniki polityczne, społeczne/demograficzne, ekonomiczne, technologiczne, prawne, środowiskowe)

- produkcja i rynek usług będą stabilne z tendencją wzrostową.
- będzie następowała stopniowa konsolidacja i intensyfikacja produkcji rolnej.
- nastąpi stały wzrost zainteresowania osiedlaniem się na terenie Gminy – wzrost liczby mieszkańców ogółem (wzrost nie będzie równomierny: centrum gminy będzie rozwijało się najbardziej dynamicznie).
- nastąpi stały wzrost zainteresowania lokalizacją inwestycji w Gminie m.in. w zw. budową dróg o znaczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym (w tym

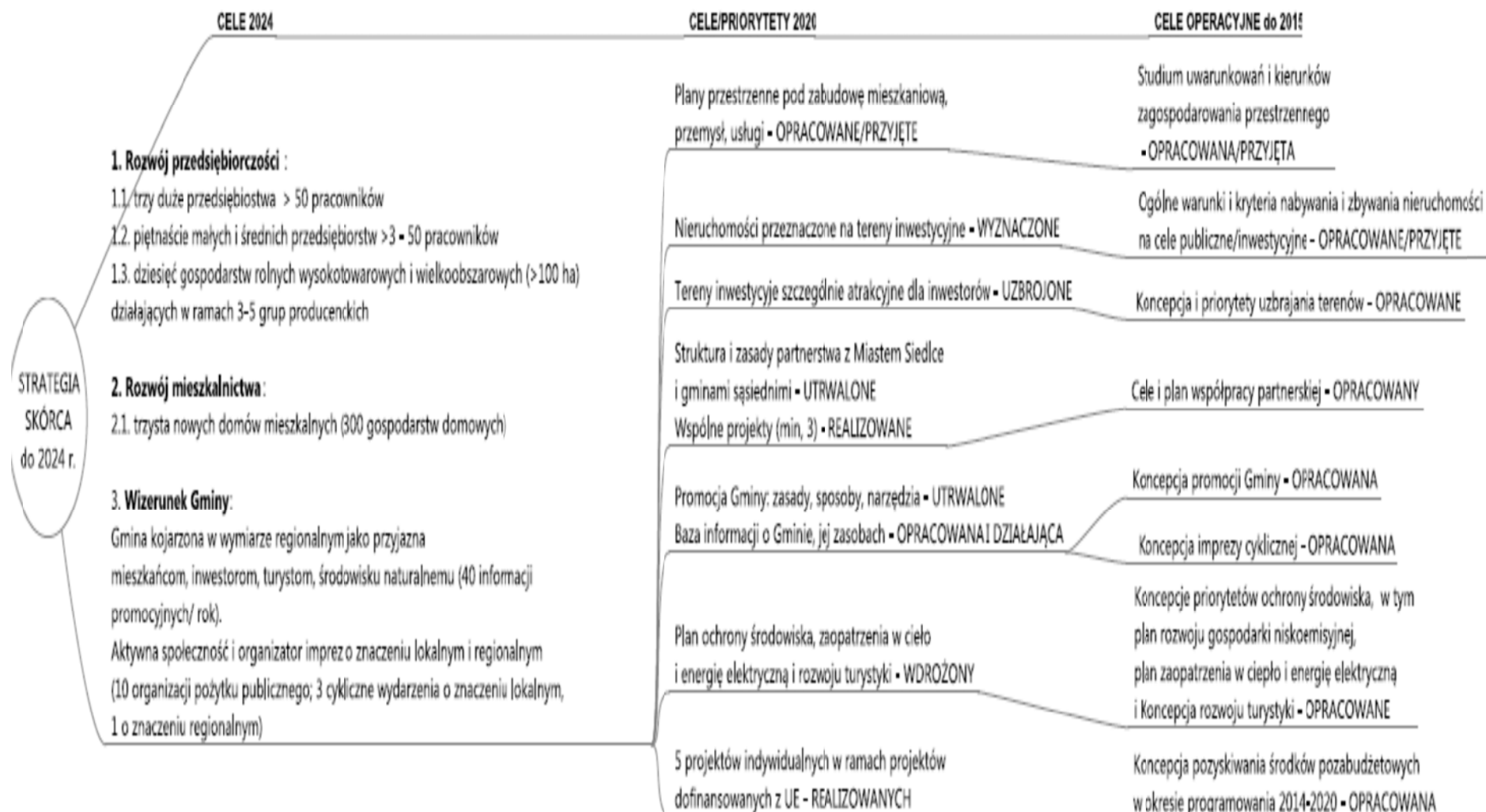
autostrady przebiegającej przez m. Żelków-Kolonia, gm. Siedlce, lepsze połączenie z drogą wojewódzką.

5.3. Kluczowe wybory strategiczne w oparciu o identyfikację najistotniejszych zjawisk i sił napędowych rozwoju Gminy

- wdrożenie spójnej i prorozwojowej polityki i planowania przestrzennego (wyodrębnienie terenów na cele gospodarcze, mieszkaniowe, ogólnospołeczne, ochrony środowiska i rekreacji);
- realizowanie w zależności od potrzeb i wymagań inwestorów projektów uzbrajania terenów;
- pomoc w promocji i tworzeniu grup producenckich, rolnictwo ekologiczne;
- promocja postaw proaktywnych: doradztwo prawne, doradztwo gospodarcze, partnerstwo z MODR (informacyjne, szkoleniowe, promocyjne)
- rozwój infrastruktury komunalnej i społecznej dla nowych mieszkańców i osób przebywających w Gminie czasowo; w ofercie społecznej m.in.: nowe przedszkole, dom kultury, dom opieki społecznej, tereny rekreacyjne, w tym zintegrowane produkty turystyczne.
- intensyfikacja i profesjonalizacja promocji gminy: jej atrakcyjności inwestycyjnej, mieszkaniowej i społecznej; aktywne poszukiwanie inwestorów;
- Promocja wizerunkowa gminy; realizacja projektu stałej corocznej imprezy w Skórcu, z uwzględnieniem współpracy w tym zakresie z Marianami (*Sanktuarium Skórzec*).

5.4. Cele strategiczne Gminy

5.4.1. Mapa strategii

Obszar strategiczny 1	Cele 2024	Mierniki realizacji celu
ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	1. Duże przedsiębiorstwa	3 przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 50 pracowników
	2. Małe i średnie przedsiębiorstwa	15 przedsiębiorstw zatrudniających od 3 do 50 pracowników
	3. Gospodarstwa rolne wysokotowarowe i wielkoobszarowe działające w ramach grup producenckich	10 gospodarstw rolnych powyżej 100 ha ; 3-5 grup producenckich
Obszar strategiczny 2	Cele 2024	Mierniki realizacji celu
ROZWÓJ MIESZKALNICTWA	1. Nowe domy mieszkalne w zabudowie jednorodzinnej i zagrodowej	300 domów (gospodarstw rodzinnych)
Obszar strategiczny 3	Cele 2024	Mierniki realizacji celu
WIZERUNEK GMINY	1. Gmina kojarzona w wymiarze regionalnym jako przyjazna mieszkańcom, inwestorom, turystom i środowisku naturalnemu	40 informacji na rok promujących i pozytywnie przedstawiających Gminę w mediach tradycyjnych (prasa, telewizja) i internetowych (blogi, fora, strony internetowe) – lokalnych i regionalnych
	2. Aktywna społeczność	10 organizacji pożytku publicznego i organizacji społecznych aktywnie działających w Gminie
	3. Organizator imprez o znaczeniu lokalnym i regionalnym	3 cykliczne wydarzenia społeczno-kulturowe o znaczeniu lokalnym; 1 cykliczne wydarzenie społeczno-kulturowe o znaczeniu regionalnym

Cele i działania Gminy wspierające cele strategiczne do 2015 r.:

OPRACOWANE I PRZYJĘTE DO REALIZACJI

1. Aktualizacja studium i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy uwzględniająca rozwój przedsiębiorczości i mieszkalnictwa
2. Ogólne warunki i kryteria nabywania i zbywania nieruchomości na cele publiczne, społeczne i gospodarcze
3. Koncepcja i priorytety technicznego i technologicznego uzbrajania terenów
4. Koncepcja promocji gminy
5. Koncepcje priorytetów ochrony środowiska, w tym plan rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, plan zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną
6. Koncepcja i kalendarium imprez cyklicznych organizowanych w Gminie
7. Koncepcja rozwoju turystyki
8. Cele i plany współpracy partnerskiej z innymi jednostkami samorządu terytorialnego (miernik realizacji celu: zawarte **umowy partnerskie**)
9. Koncepcja pozyskiwania środków pozabudżetowych w okresie programowania 2014-2020

Cele i działania Gminy wspierające cele strategiczne do 2020 r.:

1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uwzględniające rozwój przedsiębiorczości i mieszkalnictwa, określające tereny przeznaczone na prowadzenie działalności produkcyjnej, handlowej i usługowej oraz na cele mieszkaniowe – OPRACOWANE, PRZYJĘTE DO REALIZACJI i WDROŻONE W ŻYCIE
2. Stany prawne gruntów w Gminie – UREGULOWANE
3. Plan ochrony środowiska, zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną oraz rozwoju turystyki – WDROŻONY
4. Umowy z przedsiębiorcami w zakresie technicznego i technologicznego uzbrajania terenów – ZAWARTE i ZREALIZOWANE
5. Polityka podatkowa wspierająca przedsiębiorczość – OPRACOWANA, PRZYJĘTA DO REALIZACJI i WDROŻONA W ŻYCIE
6. Promocja Gminy: zasady, sposoby, narzędzia – WDROŻONA
7. Baza informacji o Gminie, jej zasobach – OPRACOWANA I DZIAŁAJĄCA
8. Współpraca z przedsiębiorcami w zakresie promocji (hasło: gmina przyjazna przedsiębiorcom) – WDROŻONA
9. Struktura i zasady partnerstwa z Miastem Siedlce, powiatem siedleckim i gminami sąsiednimi – UTRWALONE W DZIAŁANIU; Wspólne projekty partnerskie – REALIZOWANE (miernik realizacji celu: **3** projekty)
10. Projekty indywidualne Gminy w ramach projektów dofinansowanych z UE – REALIZOWANE (miernik realizacji celu: **5** projektów)

Realizacja operacyjna celów strategicznych – założenia
• Cele i zadania wspierające cele strategiczne będą realizowane zgodnie z metodyką zarządzania projektami i procedurami obowiązującymi w Urzędzie. • Każdy cel i zadanie wspierające cele strategiczne będzie realizowane przez pracowników Urzędu Gminy i jednostki organizacyjne Gminy, przedstawicieli organów Gminy, oraz przedstawicieli społeczności lokalnej a w razie potrzeby przez ekspertów tematycznych i branżowych lub formalnie powołane zespoły zadaniowe (projektowe). • Pracownicy lub zespoły będą realizowały cele i zadania w oparciu o zatwierdzony przez organ wykonawczy Gminy harmonogram rzeczowo-finansowy prac. • Działania pracowników lub zespołów będą aktywnie wspierane przez kierownictwo Urzędu Gminy.
Ryzyko związane z osiągnięciem celów:
• Brak woli politycznej i społecznej do podjęcia wysiłku i decyzji planistycznych oraz działań wykonawczych • Brak woli politycznej do tworzenia partnerstw między-samorządowych; konkurencja innych gmin w obszarach strategicznego rozwoju • Kryzys gospodarczy i ubożenie społeczeństwa • Brak rynku zbytu dla produkcji i przetwórstwa • Zmiana prawodawstwa podatkowego • Kryzys demograficzny • Brak własnych środków na udział własny

6. Partnerstwo strategiczne – partnerzy kluczowi dla realizacji celów strategicznych realizowanych w ramach strategii i projektów lokalnych i regionalnych

Gmina będzie realizowała projekty o znaczeniu ponadgminnym w ramach sformalizowanych struktur partnerskich (porozumienia międzysamorządowe, stowarzyszenia JST, związki komunalne) z następującymi jednostkami:

- Miasto Siedlce,
- Gminy sąsiednie i gminy powiatu siedleckiego,
- Powiat Siedlecki,
- Marszałek Województwa Mazowieckiego,
- Wojewoda Mazowiecki.

Większość tych projektów będzie realizowana zgodnie ze Strategią rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku oraz programami i planami operacyjnymi realizowanymi w ramach tej strategii.

Położenie

Położenie powiatu siedleckiego na mapie województwa mazowieckiego ilustruje mapa poniżej.

Źródło: www.mazowieckie.pl

Gmina Skórzec jest jedną z trzynastu gmin powiatu siedleckiego. Oddalona jest o około 90 km na północny wschód od miasta stołecznego Warszawy. Obszar gminy stanowią tereny leżące 12 km na zachód od miasta Siedlce. W skład powiatu siedleckiego wchodzi także:

- gminy miejsko–wiejskie: Mordy
- gminy wiejskie: Domanice, Korczew, Kotuń, Mokobody, Paprotnia, Przesmyki, Siedlce, Suchożebry, Wiśniew, Wodynie, Zbuczyn

Rys. 2.2. Położenie Gminy Skórzec w powiecie siedleckim

Źródło: www.mazowieckie.pl

Gmina Skórzec graniczy:

- od strony północno–zachodniej z Gminą Kotuń,
- od strony północno–wschodniej z Gminą Siedlce i Gminą Wiśniew,
- od strony południowo–wschodniej z Gminą Domanice,
- od strony południowo–zachodniej z Gminą Wodynie.

W skład gminy Skórzec wchodzi 21 miejscowości, które tworzą 23 sołectwa. Tabela nr 2.1. przedstawia wykaz sołectw na terenie gminy Skórzec.

Tabela 2.1. Wykaz sołectw na terenie gminy Skórzec

Lp.	Sołectwo
1.	Boroszków
2.	Czerniejew
3.	Dąbrówka–Niwka
4.	Dąbrówka–Ług
5.	Dąbrówka–Stany
6.	Dąbrówka–Wyłazy I
7.	Dąbrówka–Wyłazy II
8.	Dobrzeń
9.	Drupia
10.	Gołębek
11.	Graża–Dąbrowizna
12.	Kłodzie
13.	Nowaki
14.	Ozorów
15.	Skarżyn
16.	Skórzec
17.	Stara Dąbrówka
18.	Teodorów
19.	Trzciniec
20.	Wólka Kobyła
21.	Żebrak
22.	Żelków I
23.	Żelków II

Według danych GUS (stan na 31.12.2012) gmina Skórzec zajmuje obszar 119,02 km² (11.902 ha), co stanowi 7,42% powierzchni całego powiatu.

Warunki naturalne

Według fizjograficznego podziału Polski terytorium Gminy Skórzec położone jest na Nizinie Południowopodlaskiej w granicach 3 mezoregionów: Wysoczyzny Siedleckiej, Obniżenia Węgrowskiego (dolina Kostrzynia) oraz Wysoczyzny Żelechowskiej (południowy fragment gminy). Wysokości bezwzględne wynoszą od 145 m n.p.m. w dolinie Kostrzynia do 178 m n.p.m. na terenie wysoczyzny połodowcowej w rejonie wsi Trzciniec i Dąbrówki–Stany. Na przeważającej części terenu gminy występuje wysoczyzna połodowcowa. Stanowi ona powierzchnię płaską, miejscami lekko falistą o wysokościach względnych wynoszącą około 5 m i spadku 5%, a miejscami do 10%. Wysoczyzna powstała na skutek działania lądolodu w okresie zlodowacenia środkowopolskiego stadiału Warty i jego faz recesyjnych. Wysoczyzna leży w strefie moren czołowych

złodowacenia warciańskiego i jego faz recesyjnych. Na glinach morenowych i gliniastych piaskach występują gleby brunatno ziemne i płowe zajęte przez pola uprawne i płaty lasu zwłaszcza w części wschodniej. Wysoczyzna charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą. W przeważającej części jest ona porożcinana licznymi obniżeniami, które wykorzystują ciekły wodny. Ponadto występują tu takie formy jak: plateau kemowe, równiny zastoiskowe i sandrowe. Występują tu wzniesienia, pagórki, wydmy, dolinki, obniżenia.

Użytki rolne zajmują 80,1% powierzchni gminy, grunty leśne – 16,1%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 2,5%. Wskaźnik lesistości jest niższy o 7,2 pkt proc. niż średnio w województwie, i o 2,9 pkt proc. niższy niż w powiecie.

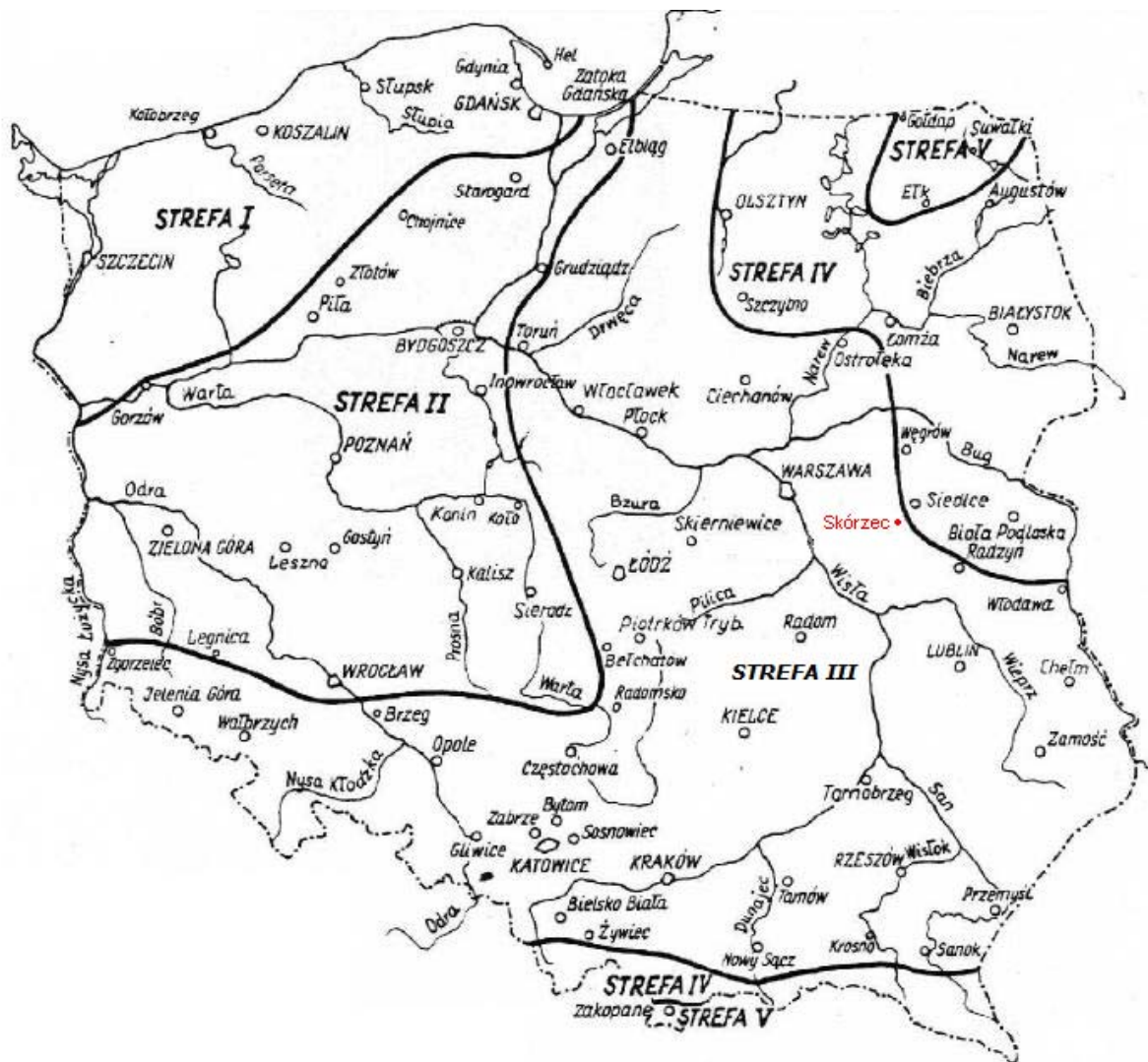
Skalą macierzystą gleby gminy Skórzec są lodowce i wodnolodowce (głównie piaski) oraz gleby, których skalą macierzystą są rzeczne i bagienne utwory holoceny. Pod względem typologicznym gleby gminy są mało zróżnicowane. Przeważają gleby pseudobielicowe oraz brunatne wylugowane i kwaśne.

W dolinach i obniżeniach terenu występują gleby hydrogeniczne: murszowo–mineralne oraz torfowe i murszowo–torfowe. Zbudowane są głównie z piasków słabo gliniastych a także piasków luźnych i piasków gliniastych lekkich. W północnej części gminy na znacznych powierzchniach występują gleby pseudobielicowe wytworzone z piasków lekkich. Większe obszary tych gleb występują we wsiach: Boroszków, Dąbrówka Wyłazy, Stara Dąbrówka, Czerniejew, Ozorów, Skarżyn, Teodorów, Żelków. Gleby brunatne wylugowane i kwaśne zbudowane z piasków gliniastych lekkich występują w rejonie wsi: Skórzec, Dąbrówka–Ług, Dąbrówka–Stany, Skarżyn. Natomiast w południowej i południowo-wschodniej części gminy (na obszarach nie będących obniżeniami terenu) dominują gleby pseudobielicowe i brunatne wytworzone z piasków luźnych oraz piasków słabogliniastych. Na obszarze dolin i obniżen terenu (głównie w zachodniej i południowej części gminy) występują gleby murszowo mineralne (murszowate), torfowe i murszowo–torfowe.

Klimat

Klimat na tym obszarze posiada cechy klimatu kontynentalnego, który charakteryzuje: występowanie znacznych rocznych amplitud temperatury powietrza wzrastających ku wschodowi, lato jest wczesne i dość długie, zima zaś długa i mroźna, średnia roczna suma opadów nieznacznie niższa od przeciętnej dla Polski.

Według stacji meteorologicznej w Wyszowie, na omawianym obszarze przeważają wiatry południowo–zachodnie, zachodnie i północno–zachodnie. Wiatr wieje ze średnią prędkością 3 m/s. Cisze występują tu przez prawie 27% czasu (jest to około 98 dni).

Rys. 2.3. Podział Polski na strefy klimatyczne wg normy PN-82-B-02403

Źródło: Norma PN-82-B-02403

2. Ludność

Według danych GUS pod koniec roku 2012 gminę Skórzec zamieszkiwało 7 649 osoby (stan na 31.12.2012). Daje to średnią gęstość zaludnienia gminy równą 64 osób/km². Lokalne uwarunkowania demograficzne kształtują głównie takie cechy jak:

- dość wysoki wskaźnik gęstości zaludnienia (jak na gminę wiejską);
- wzrastająca feminizacja społeczeństwa (współczynnik feminizacji zmienił się o 1% na przestrzeni ostatnich 5 lat);
- dodatni przyrost naturalny w ostatnich latach;
- zróżnicowanie bilansu salda migracji w poszczególnych latach, z przewagą tendencji dodatnich;
- starzenie się społeczeństwa (stabilny odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym i spadek w poprodukcyjnym).

Podstawowe dane o liczbie ludności i wskaźnikach demograficznych 2005–2012 przedstawiono w Tabeli 2.2

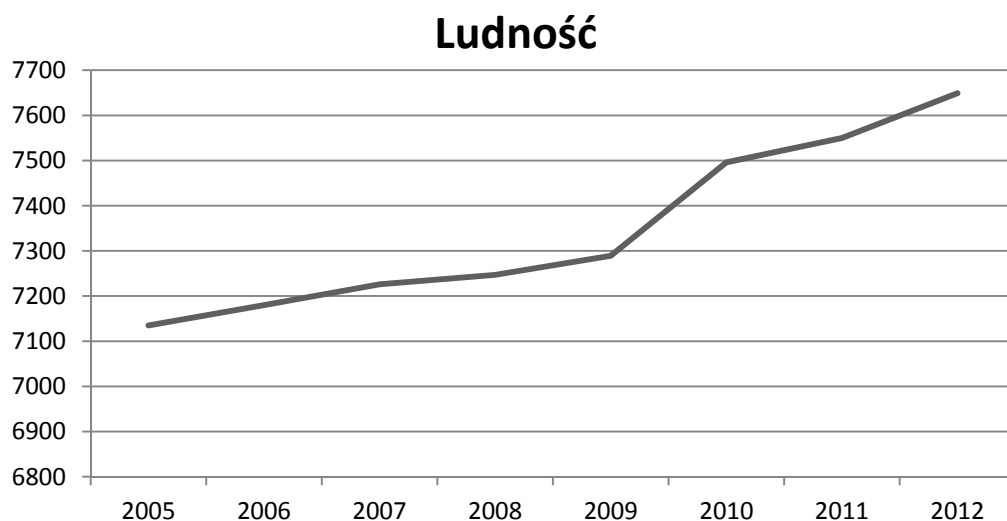
Tabela 2.2. Czynniki demograficzne w gminie Skórzec w latach 2005-2012

		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	osoba	7135	7180	7226	7247	7289	7496	7550	7649
kobiety na 100 mężczyzn	osoba	98	98	98	99	99	98	98	97
ludność na 1 km ² (gęstość zaludnienia)	osoba	60	60	61	61	61	63	63	64
urodzenia	-	81	86	87	79	87	89	93	102
zgony	-	79	90	62	75	75	67	79	72
Przyrost naturalny									
ogółem	-	2	25	4	12	12	22	14	30
przyrost naturalny	‰	0,3	-0,6	3,5	0,6	1,6	2,9	1,9	3,9
saldo migracji	osoba	29	41	5	42	8	14	39	82

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych z Tabeli 2.2. w latach 2005–2012 notowany był systematyczny wzrost liczby ludności. Od roku 2011 ogólny przyrost naturalny posiada stałą tendencję wzrostową. Dodatkowo dane zestawione w Tabeli 2.3. wskazują na zróżnicowanie ogólnego salda migracji w latach 2005–2012, od wartości 5 do 82 w poszczególnych latach. Zgodnie z powszechnym w całym kraju zjawisku suburbanizacji, tj. przenoszenia się ludności z miast na obszary gmin wiejskich, całkowita liczba ludności w gminie Skórzec na przestrzeni lat 2005–2012 zwiększyła się o 6,8%, głównie za sprawą dodatniego salda migracji oraz ilości urodzeń.

Zmianę liczby ludności gminy w latach 2005-2012 obrazuje poniższy wykres na rysunku 2.4.

Rys.2.4. Zmiana liczby ludności w gminie Skórzec w latach 2005-2012

Zródło: opracowanie własne

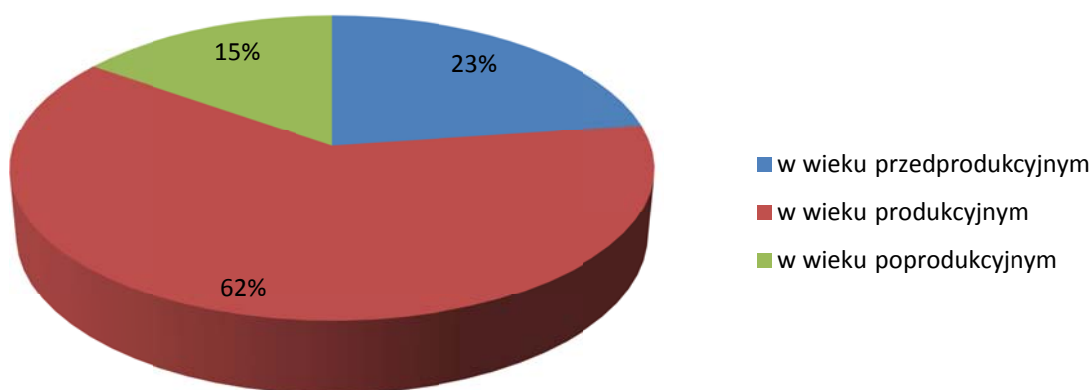
W Tabeli 2.3. przedstawiono podział (według udziałów procentowych) ludności gminy Skórzec na grupy ekonomiczne w latach 2005–2012.

Tabela 2.3. Struktura ekonomiczna gminy Skórzec w latach 2005-2012

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem									
		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
w wieku przedprodukcyjnym	%	26,3	26,2	25,3	24,5	23,9	23,6	23,1	22,8
w wieku produkcyjnym	%	57,9	58,5	59,1	60,1	60,8	61,1	61,7	62,0
w wieku poprodukcyjnym	%	15,8	15,3	15,5	15,4	15,3	15,3	15,2	15,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Obecną sytuację struktury ekonomicznej ludności obrazuje wykres na rysunku 2.5.

Rys.2.5 Obecna (stan na 31.12.2012) struktura ekonomiczna ludności w gminie Skórzec

Źródło: opracowanie własne

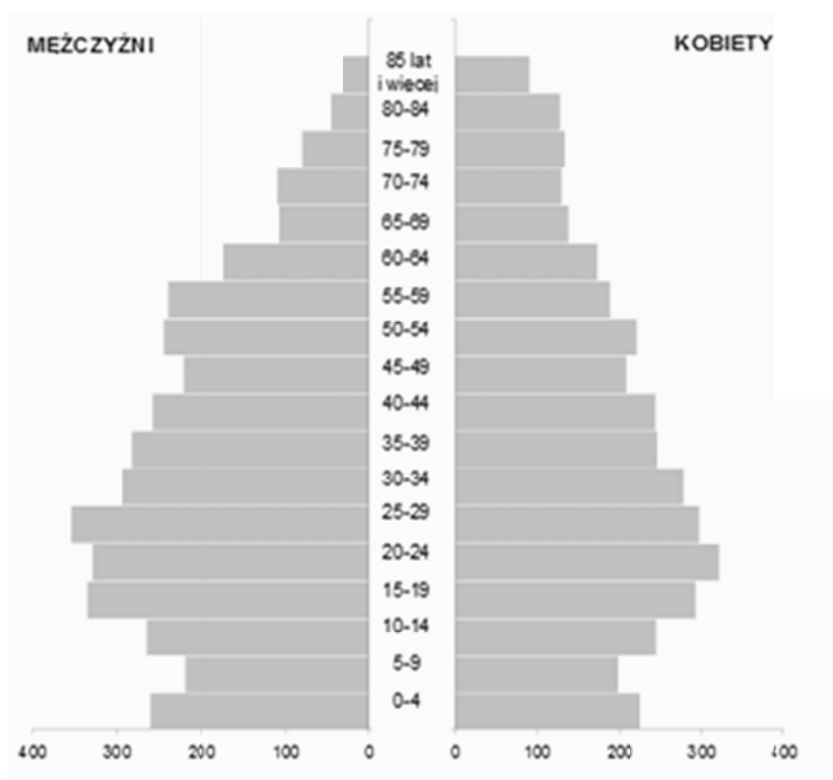
W ogólnej liczbie mieszkańców gminy 22,8 % stanowią dzieci i młodzież w wieku przedprodukcyjnym (osoby w wieku przedprodukcyjnym to mężczyźni i kobiety w wieku 0-17lat), niemal 2/3 populacji (dokładnie 62%) to osoby w wieku produkcyjnym (za osoby w wieku produkcyjnym uznaje się mężczyzn w wieku 18-64 lata i kobiety w wieku 18-59). Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wynosi 15,2%. Proporcje poszczególnych grup wiekowych kształtują się na podobnym poziomie w odniesieniu do innych gmin podobnej wielkości. Odsetek osób w wieku produkcyjnym w ciągu ostatnich 8 lat zwiększył się o około 4,1%, co może wpływać bardzo korzystnie na sytuację ekonomiczną gminy, szczególnie w połączeniu z faktem utrzymywania się na stałym poziomie odsetka osób w wieku poprodukcyjnym (przy ogólnej tendencji starzenia się społeczeństwa w Polsce). Jednak odsetek osób najmłodszych, które w przyszłości będą „wchodziły” na rynek pracy stale maleje, co należy uznać za niekorzystne dla przyszłej sytuacji gospodarczej mieszkańców gminy (3,5% spadek

w skali 8 lat). Niemniej jednak w ostatnich latach notowany był stabilizujący się przyrost naturalny, co może rokować na zmianę struktury ekonomicznej ludności gminy poprzez wzrost odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym.

Podział społeczeństwa w Gminie Skórzec według płci na przestrzeni lat 2005-2012 przedstawiał się następująco:

Tabela 2.4. Podział ludności wg. płci w gminie Skórzec.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mężczyźni	3599	3627	3647	3645	3661	3787	3821	3877
Kobiety	3536	3553	3579	3602	3628	3709	3729	3772

Rys.2.6 Struktura wiekowa ludności w gminie Skórzec

Źródło: opracowanie własne

2.1. Prognoza liczby ludności

Tabela 2.5. pokazuje prognozę wzrostu liczby ludności w latach 2015-2030 dla Polski, Województwa Mazowieckiego i Powiatu Siedleckiego (ludność Powiatu w 2011 – 68 020 osób)

Tabela 2.5. Prognoza liczby ludności dla powiatu siedleckiego.

	2015	2020	2025	2030
Polska *				
ogółem	38 016 059	37 829 889	37 438 095	36 796 020
wieś	15 118 373	15 180 163	15 139 070	14 996 483
Mazowieckie *				
ogółem	5 353 636	5 429 840	5 471 012	5 480 198
wieś	1 878 773	1 886 722	1 881 189	1 863 607
Powiat Siedlecki **				
ogółem	80 367	79 710	78 493	76 707

*Dane według GUS „Prognoza ludności na lata 2008-2035”

**Dane według GUS „Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011 – 2035”

Z uwagi na brak dynamicznie rozwijającego się przemysłu na terenie powiatu i powolne powstawanie nowych miejsc pracy należy spodziewać się, że w następnych latach saldo migracji może ulec znacznemu podwyższeniu. Łączyć się z tym może również wyjazd znacznej części młodzieży na studia do większych miejscowości.

Rozpatrując opisane uwarunkowania kształtujące demografię gminy Skórzec oraz przedstawioną prognozę rozwoju liczby ludności dla całego powiatu należy uznać, iż w najbliższych pięciu latach ogólna liczba ludności w gminie będzie wykazywała wyraźnie dodatnią tendencję – odwrotnie proporcjonalną do spadku liczby ludności powiatu, natomiast w latach 2015–2030 przy kontynuacji obecnych trendów będzie postępował jej systematyczny wzrost.

Poniższa tabela 2.6. pokazuje obecną i prognozowaną liczbę ludności gminy Skórzec oszacowaną na podstawie opisanych tendencji demograficznych z ostatniej dekady (wg. danych GUS). Uwzględniono również przedstawione uwarunkowania społeczno – ekonomiczne, które z dużym prawdopodobieństwem wystąpią w najbliższych latach.

Tabela 2.6. Ludność w latach 2012-2030

2012	2015	2020	2025	2030
7 649	7 767	7 987	8 207	8 427

3. Mieszkalnictwo

Na terenie gminy Skórzec znajduje się (według opracowań własnych bazujących na danych GUS na 31.12.2012) 2 061 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 179 751 m². Przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu wyniosła 3,7 (wskaźnik dla województwa oscyluje w okolicach 3). Przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 mieszkanie wynosi 87,2 m², a na 1 mieszkańca 23,5 m² (są to wartości bliskie analogicznym danym dla innych gmin o podobnej wielkości na terenie Mazowsza). Tabela 2.7. przedstawia zmiany w zasobach mieszkaniowych w gminie Skórzec w latach 2006-2012.

Tabela 2.7. Zmiany w zasobach mieszkaniowych w gminie Skórzec w latach 2006-2012

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mieszkania	mieszk.	1803	1810	1826	1840	2026	2048	2061
izby	izba	6849	6890	6985	7069	8291	-	-
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	142781	143863	146414	148647	174559	177425	179751

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ogólna liczba mieszkań na terenie gminy w latach 2006–2012 wzrosła o niespełna 11,4% (analogiczna przeciętna wartość dla innych gmin Mazowsza kształtuje się na poziomie 4–5%), podczas gdy ich całkowita powierzchnia użytkowa wzrosła o około 12,6%. Świadczy to o dużym wzroście przeciętnej powierzchni mieszkań w gminie, co potwierdza Tabela 2.8.

Tabela 2.8. Przeciętna powierzchnia mieszkaniowa

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1 mieszkania	m2	79,2	79,5	80,2	80,8	86,2	86,6	87,2
na 1 osobę	m2	19,9	19,9	20,2	20,4	23,3	23,5	23,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura nowo oddanych mieszkań w ostatnich 7 latach kształtowała się następująco:

Tabela 2.9. Nowo oddane mieszkania

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mieszkania	mieszk.	6	10	16	16	18	27	24
powierzchnia użytkowa	m2	892	1428	2551	2517	2388	3758	3929

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Budynki oddane do użytkowania w latach 2004–2011 przedstawia Tabela 2.10.

Tabela 2.10. Budynki oddane do użytkowania

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem	bud.	8	16	18	17	29	30	33
mieszkalne	bud.	6	10	16	16	18	27	24
niemieszkalne	bud.	2	6	2	1	11	3	9
powierzchnia użytkowa mieszkań w nowych budynkach mieszkalnych	m2	892	1428	2551	2517	2388	3758	3929
powierzchnia użytkowa nowych budynków niemieszkalnych	m2	3259	24995	3798	599	6562	773	34606
kubatura nowych budynków ogółem	m3	36248	99718	35740	15023	45003	21001	189686
kubatura nowych budynków mieszkalnych	m3	3642	7182	12394	11323	10799	17534	16854
Budownictwo indywidualne								
ogółem	bud.	7	16	18	17	26	30	32
mieszkalne	bud.	6	10	16	16	18	27	24
kubatura nowych budynków ogółem	m3	5048	99718	35740	15023	36768	21001	149451
kubatura nowych budynków mieszkalnych	m3	3642	7182	12394	11323	10799	17534	16854

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych zawartych w Tabeli 2.10. przeciętny roczny przyrost powierzchni użytkowej w ostatnich latach w budynkach mieszkalnych wynosił około 2 494 m², natomiast w przypadku obiektów niemieszkalnych wzrost kształtował się przeciętnie na poziomie ok. 10 656 m².

Struktura zasobów mieszkaniowych według form własności przedstawia się następująco:

Tabela 2.11. Zasoby mieszkaniowe według form własności

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
zasoby gmin (komunalne)								
mieszkania	mieszk.	15	15	-	-	-	-	-
Powierzchnia użytkowa	m ²	717	717	-	-	-	-	-
zasoby spółdzielni mieszkaniowych								
mieszkania	mieszk.	0	0	-	-	-	-	-
Powierzchnia użytkowa	m ²	0	0	-	-	-	-	-
zasoby zakładów pracy								
mieszkania	mieszk.	0	1	-	-	-	-	-
Powierzchnia użytkowa	m ²	0	88	-	-	-	-	-
zasoby osób fizycznych								
mieszkania	mieszk.	1788	1794	-	-	-	-	-
Powierzchnia użytkowa	m ²	142064	143058	-	-	-	-	-
zasoby pozostałych podmiotów								
mieszkania	mieszk.	1803	1810	1826	1840	2026	2044	2060
Powierzchnia użytkowa	m ²	142781	143863	146414	148647	174559	177069	179602

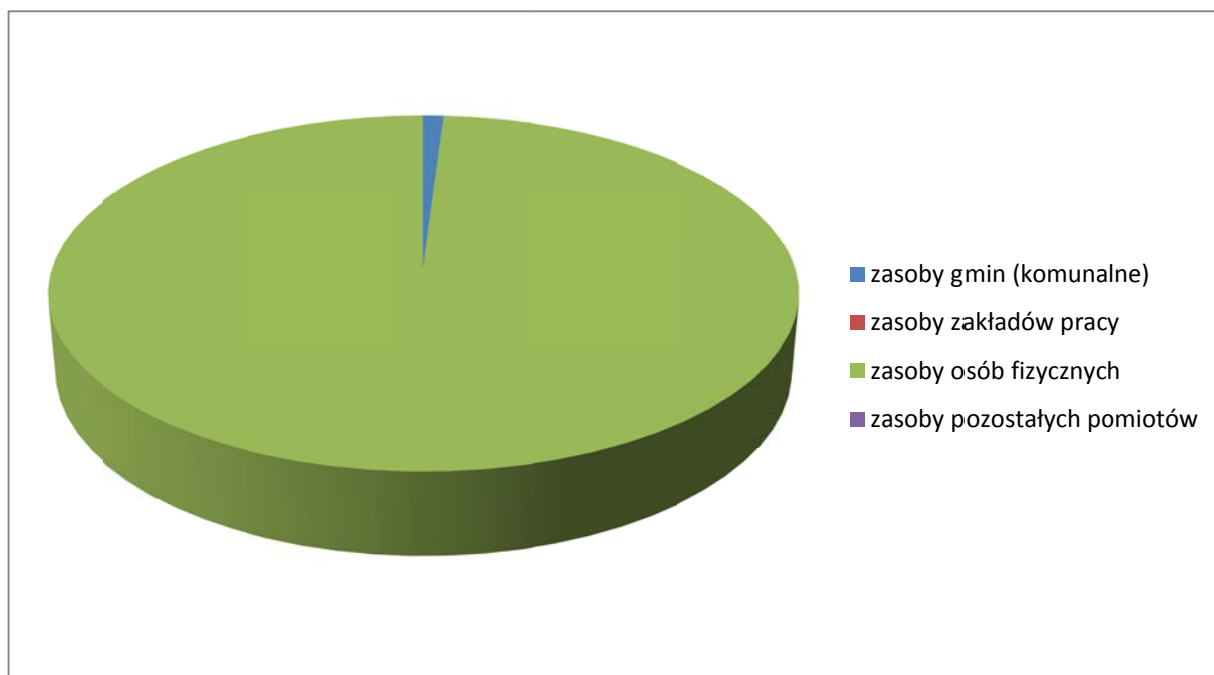
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według najbardziej aktualnych danych dostępnych w GUS (stan na 31.12.2010) struktura zasobów mieszkaniowych w gminie Skórzec wyglądała następująco:

Tabela 2.12. Struktura zasobów mieszkaniowych w roku 2007

Rodzaj mieszkania według formy własności	Jako % ogółu
zasoby gmin (komunalne)	1
zasoby zakładów pracy	0
zasoby osób fizycznych	99
zasoby pozostałych pomiotów	0

Źródło: opracowanie własne

Rys.2.7. Struktura zasobów mieszkaniowych gminy Skórzec

Źródło: opracowanie własne

Według najbardziej aktualnych danych, tj. według stanu na 31.12.2007 niemal całość zasobów mieszkaniowych w gminie Skórzec stanowią obiekty należące do osób fizycznych – 99%. Na terenie gminy Skórzec nie występują plany budowy nowych osiedli mieszkaniowych. Budowy nowych obiektów mieszkalnych następują po uzyskaniu ostatecznej decyzji administracyjnej o warunkach zabudowy.

Mieszkania zamieszkane stale według okresu budowy – stan na 31.10.2012.

Tabela 2.13. Mieszkania zamieszkane stale według okresu budowy

Mieszkania zamieszkane wg okresu budowy budynku		
przed 1918		
Mieszkania	mieszk.	27
powierzchnia użytkowa	m ²	1476,0
1918 – 1944		
Mieszkania	mieszk.	141
powierzchnia użytkowa	m ²	7726,0
1945 – 1970		
Mieszkania	mieszk.	602
powierzchnia użytkowa	m ²	39528,0
1971 – 1978		
Mieszkania	mieszk.	294
powierzchnia użytkowa	m ²	24142,0
1979 – 1988		
Mieszkania	mieszk.	363
powierzchnia użytkowa	m ²	34310,0
1989 - 2002		
Mieszkania	mieszk.	309

powierzchnia użytkowa	m ²	30997,0
2001-2002		
Mieszkania	mieszk.	38
powierzchnia użytkowa	m ²	3631,0
2002-2012		
Mieszkania	mieszk.	287
powierzchnia użytkowa	m ²	38524,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie spisu powszechnego 2002

Na terenie gminy Skórzec zasoby i warunki mieszkaniowe ludności ocenia się jako dobre. Przeważają budynki stare, w dużej mierze wyeksploatowane. Największy rozwój budownictwa mieszkalnego, związanego ze zmianami gospodarczymi w Polsce, przypadł na okres powojenny, do końca lat osiemdziesiątych. W dekadach lat siedemdziesiątych wybudowano średnio pięć razy więcej budynków mieszkalnych niż w ostatniej dekadzie XX wieku. Analizując rozwój budownictwa na przestrzeni lat odnotować można tendencje spadkowe, szczególnie zauważalne w ciągu ostatnich dziesięciu lat z wyjątkiem miejscowości takich jak: Teodorów, Żelków, Skórzec, Dąbrówka–Ług, Dąbrówka–Wylazy. Powodów takiej sytuacji może być wiele. Duży wpływ na taką sytuację może mieć rolniczy charakter gminy, co w znaczący sposób ogranicza ilość terenów możliwych do wykorzystania pod nowe budownictwo mieszkalne. W istniejących gospodarstwach znajdują się już budynki mieszkalne, jak i inne gospodarcze.

Według danych zawartych w Tabeli 2.14. struktura mieszkalnictwa w gminie Skórzec jest dość przestarzała z punktu widzenia efektywności energetycznej, niemal 51,5% całkowitej powierzchni użytkowej stanowią obiekty wybudowane przed rokiem 1988. Odsetek ten należy uznać za wysoki, co przekłada się na duże zapotrzebowanie jednostkowe na energię do ogrzewania mieszkań*, lecz z drugiej strony stwarza możliwość do bardzo wysokich oszczędności energetycznych z tytułu wykonania termorenowacji obiektów.

* bez uwzględnienia efektu termorenowacji w czasie ostatniej dekady zapotrzebowanie kształtuje się na poziomie 0,886 GJ/m²/Rok, wynik taki plasuje gminę w 25% gmin mazowieckich o największym jednostkowym zapotrzebowaniu na ciepło na cele grzewcze.

Zmiany w wyposażeniu mieszkań w gminie Skórzec w latach 2004-2012 zostały podane w Tabeli 2.14.

Tabela 2.14. Wyposażenie mieszkań w gminie Skórzec

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
wodociąg	mieszk.	1268	1346	1362	1376	1701	1719	1735
ustęp spłukiwany	mieszk.	975	1035	1051	1065	1571	1589	1605
łazienka	mieszk.	1005	1067	1083	1097	1472	1490	1506
centralne ogrzewanie	mieszk.	956	964	980	994	1274	1292	1308
gaz sieciowy	mieszk.	0	0	0	0	6	6	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2012 z ogólnej liczby 2 061 mieszkań 1 735, czyli 84,18% było wyposażone w wodociąg, natomiast w pozostałe instalacje kolejno: ustęp splukiwany – 77,87%, łazienka – 73,07%, centralne ogrzewanie – 63,46%. Porównując powyższe statystyki z adekwatnymi danymi w innych gminach z terenu Mazowsza, należy stwierdzić iż wyposażenie mieszkań w gminie Skórzec prezentuje dość dobry standard. Szczególnie wysoki jest odsetek mieszkań podłączonych do sieci wodociągowej. Już w roku 2006 wynosił on 61,52%, a z danych przedstawionych przez GUS wynika, iż w ostatnich latach następuje też powolne zwiększenie liczby ustępów splukiwanych.

Tabela 2.15. pokazuje wyposażenie gminy Skórzec w instalacje techniczno – sanitarne w latach 2006-2012:

Tabela 2.15. Procentowe wyposażenie mieszkań

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
wodociąg	%	70,3	74,4	74,6	74,8	84	84,1	84,2
łazienka	%	55,7	59	59,3	59,6	72,7	72,9	73,1
centralne ogrzewanie	%	53	53,3	53,7	54	62,9	63,2	63,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane w Tabeli 2.15. pokazują, że odsetek mieszkań wyposażonych w poszczególne instalacje na przestrzeni lat 2006–2012 wykazywał dodatnią tendencję, co należy uznać za pozytywne z punktu widzenia poprawy jakości życia jej mieszkańców.

4. Charakterystyka infrastruktury technicznej

4.1. Wodociągi i Kanalizacja

Infrastruktura techniczna spełnia bardzo istotne funkcje związane z rozwojem społeczno-gospodarczym danego obszaru gminy.

Urządzenia infrastruktury technicznej aktywizują jednostki osadnictwa, są czynnikiem rozwoju lokalnego, oraz wpływają na poziom życia mieszkańców wsi. Poziom uzbrojenia terenów wiejskich w urządzenia infrastruktury technicznej można ocenić pod względem:

- podnoszenia warunków socjalno-bytowych mieszkańców wsi,
- dobrych warunków do powstawania nowych podmiotów gospodarczych,
- warunków sprzyjających rozwojowi rolnictwa.

Dziewiętnaście miejscowości Gminy Skórzec jest objęte grupowym systemem zaopatrzenia w wodę. Na terenie funkcjonują następujące publiczne urządzenia zaopatrzenia w wodę:

- Ujęcie Teodorów – dwie studnie o wydajności eksploatacyjnej otworu wynoszącej 18m³/h.
- Ujęcie Grala-Dąbrowizna - dwie studnie o wydajności eksploatacyjnej otworu wynoszącej 45m³/h.

- Ujęcie Czerniejew – dwie studnie o wydajności eksploatacyjnej otworu wynoszącej 80m³/h.

Łączna długość sieci wodociągowej w gminie Skórzec wynosi 86,4 km (2.038 przyłączy indywidualnych).

W 2013 r. w gminie Skórzec z sieci wodociągowej korzysta 6578 osób, co stanowi ok. 86% mieszkańców gminy. W ciągu minionych lat następował systematyczny wzrost użytkowników sieci wodociągowej dlatego należy przypuszczać, że będzie on postępował do momentu osiągnięcia maksymalnego potencjału dla gminy Skórzec.

W związku z tym planowane inwestycje w latach 2013-2017 wyglądają następująco:

- modernizacja stacji uzdatniania wody – szt. 1
- rozbudowa sieci wodociągowej (ok. 10 km)
- wybudowanie nowych przyłączy wodociągowych (ok. 190 sztuk).

Tabela 2.16 Sieć wodociągowa w gminie Skórzec w latach 2006-2012

Wodociągi	Jednostka miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Długość czynnej sieci rozdzielczej	[km]	57,5	57,5	63	63	67,8	80,1	86,4
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	[szt.]	1306	1346	1531	1539	1695	1903	2038
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	[dam ³]	155,2	150,9	142,3	128,0	124,0	145,0	140,0
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	[osoba]	3860	3959	4303	4341	4719	5057	6578
% ogółu ludności korzystających z instalacji	[%]	53,8	54,8	59,4	59,6	63,0	67,0	86,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kanalizacja

Długość sieci kanalizacyjnej w gminie Skórzec wynosi około 61,35 km (w budowie kolejne 7,89 km) z 1.031 przyłączami (kolejne 84 w budowie). Na terenie gminy funkcjonują dwie zbiorcze oczyszczalnie ścieków, z których jedna charakteryzuje się średnią przepustowością wynoszącą 400 m³/d w miejscowości Skórzec, druga natomiast 150 m³/d w miejscowości Żelków. Ponadto planowana jest również budowa kolejnej oczyszczalni ścieków o przepustowości wynoszącej 150 m³/d w miejscowości Grala-Dąbrowizna.

4.2. Odpady komunalne

Zgodnie z treścią art. 3 ustawy o odpadach z dnia 27.01.2011r., odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Źródłami powstawania odpadów komunalnych są:

- gospodarstwa domowe;
- obiekty infrastruktury:
 - o handel,
 - o usługi,
 - o rzemiosło,
 - o szkolnictwo,
 - o przemysł w części „socjalnej”
 - o inne.

Gmina Skórzec posiada składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Dąbrówka–Ług o poj. 41.000 m³ uszczelnione geomembraną HDPE o gr. 1,5 cm, drenaż nadfiltrujący pod złożem, studzienki na odcieki, 3 pizometry. Wysypisko to w dniu 1 lipca 2013 zostało zamknięte i planowane jest do rekultywacji w latach 2014–2016. Aktualnie zbiórkę odpadów na terenie gminy prowadzi firma PUK Sp. z o.o. Siedlce. Odpady są kierowane do RIPOK zgodnie z WPGO dla Mazowsza na lata 2012–2017 z uwzględnieniem lat 2018–2023. W 70% gospodarstwa domowe wyposażono w pojemniki na odpady komunalne.

Od 2013 roku na terenie gminy wprowadzono system zorganizowanej segregacji odpadów komunalnych bezpośrednio u źródeł ich powstania, gdzie jest prowadzona segregacja odpadów. Oprócz zbiórki odpadów komunalnych segregowane są tworzywa sztuczne, plastik, szkło, makulatura (papier, tektura), metale i puszki.

Oprócz tych odpadów selektywną zbiórką objęte są również odpady niebezpieczne tj. oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe, oleje hydrauliczne, baterie i akumulatory, lampy fluorescencyjne. Odpady te są dostarczane do firm posiadających instalacje do ich unieszkodliwiania lub recyklingu.

Tabela 2.17. Odpady komunalne zebrane w latach 2006-2012 w gminie Skórzec

Odpady komunalne	Jednostka	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006
Ogółem	[t]	310	165	160	123	120	147	150	310
z gospodarstw domowych	[t]	257,38	123	124	96	93	102	106	257,38
budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych	[szt.]	-	-	-	1315	1377	1931	1953	-
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	[szt.]	-	-	-	1	1	1	1	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.3. Komunikacja

Istniejący układ drogowy na terenie gminy Skórzec obejmuje następujące kategorie dróg publicznych: droga wojewódzka nr. 803, drogi powiatowe i drogi gminne.

Największe znaczenie dla rozwoju gminy ma droga wojewódzka nr 803 (Siedlce – Stoczek Łukowski) posiada parametry IV klasy technicznej o nawierzchni utwardzonej

Obszar gminy przecina także 6 dróg powiatowych. o łącznej długości 35,788 km. Większość z nich ma nawierzchnię bitumiczną, pozostałe nawierzchnię żwirową lub gruntową i wymagają gruntownych remontów.

Administracyjnie drogami powiatowymi zarządza Starostwo Powiatowe w Siedlcach.

Na obszarze gminy Skórzec uzupełniający układ komunikacji lokalnej tworzą drogi gminne których łączna długość to około 64 km, z tego 26 km ma nawierzchnię twardą ulepszoną, pozostałe drogi mają nawierzchnie żwirowe lub gruntowe. Większość dróg gminnych nie spełnia warunków technicznych, jakimi powinny odpowiadać drogi tej kategorii.

Tabela 2.18. przedstawia wykaz dróg gminnych.

Tabela 2.18. Wykaz dróg gminnych.

Numer ewidencyjny	Nazwa drogi	Całkowita długość w km
1.	2.	3.
360901W	Trzciniec-gr. gm. Wodynie -Ruda Wolińska	2,197
360902W	Kol. Żelków-gr.gm.Siedlce- Teodorów-Gołąbek-gr. gm. Domanice	4,851
360903W	Trzciniec-Kopcie- gr.gm.Domanice	1,680
360904W	Graża-Drupia-gr. gm.Domanice-Przywory Duże	5,892
360905W	Trzemuszką- gr.gm. Kotuń-Ozorów	1,308
360906W	Dr. Gminna 360912W (Nowaki-Dąbrówka– Stany)- Skórzec	4,138
360907W	Skórzec-Wólka Kobyła	3,382
360908W	Żebrak-Kłódzie	5,984
360909W	Dąbrówka–Stany- dr.gminna 360908W(Żebrak-Kłódzie)	3,662
360910W	Czerniejew-Kłódzie	3,309
360911W	Czerniejew-Nowaki	3,152
360912W	Nowaki-Dąbrówka–Niwka-Dąbrówka–Stany	4,519
360913W	Dąbrówka Nowa- gr.gm.Kotuń- Dąbrówka– Wylązy	2,557
360914W	Dąbrówka–Ług-Dąbrówka–Niwka	3,804
360915W	dr.wojewódzka nr 803-Kol.Dąbrówka–Wylązy-DąbrówkavWylązy	3,112
360916W	droga wojewódzka nr 803 -Żelków-Kol.Żelków	2,254
360917W	droga wojewódzka nr 803-Żelków-dr. wojewódzka nr 803	2,436
360918W	Wołyńce-gr. gm.Siedlce- Teodorów-dr. wojewódzka nr 803	1,115
360919W	Kol. Skórzec-Kol.Dąbrówka–Stany-dr.gminna 360909W	1,512
360920W	Kol. Skórzec-Kol.Dąbrówka–Stany-dr. gminna 360909W	3,242
	RAZEM	64,106

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Obszar gminy Skórzec wyłączony jest z ruchu kolejowego.

Na terenie gminy występują inne drogi nie zaliczone do kategorii dróg publicznych a spełniające ważne funkcje w zagospodarowaniu terenu. Są to drogi ogólnodostępne. Niektóre z tych dróg posiadają przekroje uliczne i mają ulepszoną nawierzchnię. Zgodnie z ustawą o drogach publicznych są drogami wewnętrznymi.

5. Gospodarka

Gmina Skórzec jest gminą wiejską, część ludności utrzymuje się z produkcji rolnej. Sektor handlowy oraz usługowy należą do najbardziej rozwiniętych w gminie. Według danych GUS dnia 31.12.2012 roku na terenie gminy Skórzec zarejestrowanych było 415 podmiotów gospodarki narodowej. Biorąc pod uwagę okres 2006–2012, zanotowano około 22% wzrost. Wśród podmiotów gospodarczych gminy Skórzec w roku 2012 jedynie 0,26% stanowiły podmioty sektora publicznego (11 podmiotów), natomiast pozostałe 96,6% przynależało do sektora prywatnego (404 podmiotów). Wśród przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie gminy dominują przedsiębiorstwa prowadzące działalność handlową. Ponadto znacząca dziedzinę działalności gospodarczej stanowi branża usługowa. W latach 2006–2012 rozkład udziału poszczególnych sektorów utrzymywał się na względnie stałym poziomie.

Tabela 2.19. Podmioty gospodarki narodowej

	Jednostka miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON								
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	302	324	343	352	392	410	415
sektor publiczny - ogółem	jed.gosp.	11	12	12	11	11	11	11
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	jed.gosp.	8	9	9	9	9	9	9
sektor prywatny - ogółem	jed.gosp.	291	312	331	331	381	399	404
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	253	273	290	295	330	349	352
sektor prywatny - spółki handlowe	jed.gosp.	5	5	6	8	7	7	7
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	18	18	19	21	23	24	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych zawartych w Tabeli 2.20. na przestrzeni lat 2006-2012 liczba podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym zwiększyła się. Systematyczny wzrost odsetka firm prywatnych ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych może być bezpośrednim skutkiem wzrostu ogólnej liczby ludności i ludności w wieku produkcyjnym w rozpatrywanym okresie.

Tabela 2.20. Struktura zatrudnienia według płci

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Pracujący wg płci								
ogółem	osoba	385	259	197	239	321	308	307
mężczyźni	osoba	152	95	84	119	166	128	141
kobiety	osoba	233	164	113	120	155	180	166

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych w Tabeli 2.20. ogólna liczba osób pracujących w okresie od 2006 do 2012 zmalała o niemal 20%, podczas gdy spadek wzrostu liczby ludności w gminie w tym samym okresie wyniósł około 6,13%.

Tabela 2.21. Bezrobocie w gminie Skórzec

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bezrobotni zarejestrowani wg płci								
ogółem	osoba	385	259	197	239	321	308	307
mężczyźni	osoba	152	95	84	119	166	128	141
kobiety	osoba	233	164	113	120	155	180	166
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym								
ogółem	%	9,2	6,1	4,5	5,4	7,0	6,6	6,5
mężczyźni	%	6,6	4,1	3,6	5,0	6,7	5,0	5,5
kobiety	%	12,2	8,4	5,7	5,9	7,4	8,5	7,7

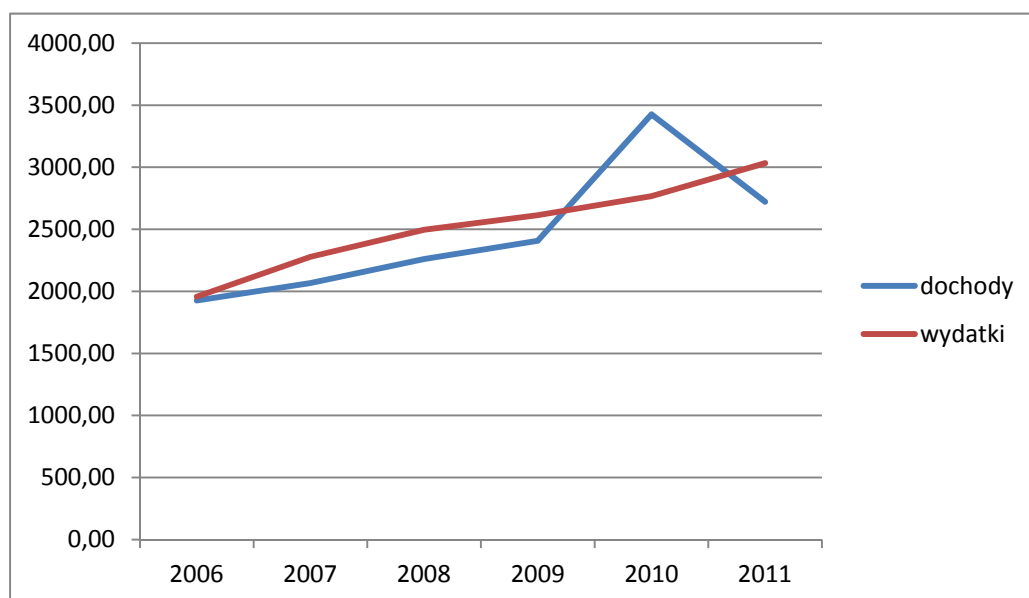
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Statystyki zawarte w Tabeli 2.22. wskazują na systematyczny spadek od roku 2006 do roku 2008, po czym nastąpił niewielki wzrost, co jest konsekwencją ogólnego kryzysu rynkowego w tym okresie. Obecna wartość stopy bezrobocia – 6,5%, jest niższa od tej z roku 2006 o około 2,7 % w skali ogółu ludności w wieku produkcyjnym.

Strukturę dochodów i wydatków budżetowych gminy Skórzec przedstawia Tabela 2.22. Według danych z Tabeli przeciętny dochód budżetu gminy na jednego mieszkańca w roku 2011 wyniósł 2 721,88 zł. Jest to wysoka wartość w skali województwa. Na przestrzeni ostatnich 7 lat przeciętny dochód budżetowy w odniesieniu do 1 mieszkańca wzrósł o 30%. Udział dochodów własnych w dochodzie ogólnym zwiększył się

od wartości 20,4% w początku rozpatrywanego okresu do około 21,8% w roku 2011. Wydatki na jednego mieszkańca w roku 2011 wyniosły 3032,24 zł, co oznacza, że bardzo nieznacznie przewyższały przeciętny dochód o około 11,4%).

Poziom średnich dochodów i wydatków budżetowych na 1 mieszkańca (w złotych) na przestrzeni lat 2006–2011 przedstawia poniższy wykres.

Rys. 2.9. Dochody i wydatki w gminie Skórzec na przestrzeni lat 2006-2011

Poniżej tabela 2.22. przedstawiająca strukturę wydatków i dochodów budżetowych gminy Skórzec w latach 2006-2012

Tabela 2.22. Dochody i wydatki budżetowe w gminie Skórzec

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Dochody ogółem								
gminy łącznie z miastami na prawach powiatu								
ogółem	Zł	13745704,53	14834765,82	16337499,48	17484986,24	25637594,19	20465829,64	19073592,39
Dochody własne								
gminy łącznie z miastami na prawach powiatu								
razem	Zł	2808572,75	3493230,42	4588725,58	4442670,89	3923766,45	4451418,43	4512249,83
gminy łącznie z miastami na prawach powiatu								
dotacje ogółem (celowe + dotacje §§ 200, 620)								
ogółem	Zł	-	-	-	4033864,35	12729162,74	6790751,21	4332259,56
inwestycyjne	Zł	-	-	-	324899,00	8732183,29	3232595,90	585667,40
Dochody na 1 mieszkańca								
gminy łącznie z miastami na prawach powiatu								
ogółem	Zł	1926,79	2066,99	2260,62	2406,74	3425,65	2721,88	-
dochody własne	Zł	393,69	486,73	634,94	611,52	524,29	592,02	-
Wydatki z budżetu ogółem								
gminy łącznie z miastami na prawach powiatu								
ogółem	Zł	13959314,51	16347687,12	18045096,32	18988404,17	20708767,00	22799425,16	20870528,56
Wydatki na 1 mieszkańca								
gminy łącznie z miastami na prawach powiatu								
ogółem	Zł	1956,73	2277,79	2496,90	2613,68	2767,07	3032,24	-
na oświatę i wychowanie	Zł	747,92	744,33	817,02	869,42	957,90	1060,34	-
na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	Zł	16,78	18,98	19,68	44,19	78,82	34,80	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Załącznik nr 2. Uwarunkowania, problemy i wyzwania rozwojowe Gminy. Analiza stanu obecnego.

R A P O R T

zespołu ds. aktualizacji strategii rozwoju Gminy Skórzec z przeprowadzonego badania opinii społecznej dotyczącego kierunków rozwoju, potrzeb społecznych i warunków życia w gminie Skórzec

Do Urzędu Gminy wpłynęło 28 ankiet w wersji papierowej, z ponad 200 rozdanych. Bezpośrednio drogą online ankietę na stronie internetowej gminy wypełniło 35 osób. Około 10 ankiet wypełniono tylko w części.

Poniżej przedstawiamy zbiorcze wyniki przeprowadzonej ankiety:

I. Diagnoza uwarunkowań rozwojowych

1. Co Pani/Pana zdaniem jest najważniejsze dla społecznego i gospodarczego rozwoju Gminy (proszę wskazać nie więcej niż 3 czynniki kluczowe dla rozwoju Gminy):

odpowiedź	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
rozwój produkcji i przetwórstwa rolnego	31	18%
rozwój produkcji pozarolniczej	21	12%
rozwój handlu	15	9%
rozwój usług komercyjnych	5	3%
rozwój turystyki i przedsięwzięć rekreacyjnych	4	2%
rozwój usług społecznych	16	9%
rozwój zorganizowanej działalności kulturalnej	12	7%
posiadanie terenów inwestycyjnych	12	7%
posiadanie terenów przeznaczonych na budownictwo mieszkaniowe	8	5%
promocja gminy	17	10%
estetyka gminy	11	7%
środowisko	14	8%
Inna: jakie ?	3	2%

2. Co jest największą szansą dla rozwoju Gminy?

dobra współpraca społeczeństwa z Gminą
promocja gminy
zmiana ***** (podane nazwisko osoby zajmującej stanowisko kierownicze w Urzędzie)
dobre zarządzanie
skuteczne działanie rady i pracowników
małe i średnie przedsiębiorstwa
ekologia
potencjał ludzki
napływ inwestorów
tworzenie nowych miejsc pracy
dobre gospodarowanie funduszami
rozwój małych i średnich przedsiębiorstw
położenie
praca dla młodych
zmiana pokoleniowa kadry Urzędu
inwestycja w młode społeczeństwo gminy
fundusz europejski
pozyskiwanie nowych mieszkańców
rozwój uprawy pieczarek
bliskość Siedlec
dobre ciągi komunikacyjne
agroturystyka
piękne tereny do rekreacji
pozyskiwanie jak największej ilości środków finansowych na rozwój Gminy z UE
młodzi mieszkańcy
przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie gminy i oferujące miejsca pracy
produkcja i rozwój rolnictwa
ludzie

3. Co jest największą mocną stroną Gminy?

infrastruktura wodno-kanalizacyjna
rolnicy
przychylny stosunek do mieszkańców
pracownicy obywatele, którzy do czegoś dążą
kumoterstwo
jak najwięcej żeby zostało młodych
gospodarność Wójta i dobra praca rady Gminy
posiadanie terenów inwestycyjnych
dobra organizacja + planowanie
dość dobra infrastruktura
dobra organizacja i planowanie
młodzi dobrze wykształceni ludzie
rozwój gospodarczy
inwestycje
rozwój produkcji i środowiska
dobra lokalizacja
położenie blisko Siedlec
rozwój oświaty
brak przemysłu w gminie - duże zakłady pracy
pozyskanie środków z UE
zarządzanie finansami - dochody z podatków i z UE
fundusze unijne
rozwój przedsięwzięć rekreacyjnych
potencjał ludzki
sport

4. Co jest największym zagrożeniem dla rozwoju Gminy?

wysypiska śmieci w lasach
 brak rozwiniętego sektora produkcji pozarolniczej
 głupota
 bezrobocie
 coraz gorszy stan finansów państwa
 brak pracy
 ograniczenia środowiskowe
 odpływ młodych wykształconych osób do miast i za granicę
 patologia
 ciężkie warunki mieszkaniowe
 prywatne interesy
 znikomy dochód podatkowy
 brak środków finansowych dla młodych rolników, co utrudnia im rozwój gospodarki
 opieka społeczna
 brak zaufania, współpracy, nieuczciwość
 brak rozwoju gospodarki
 brak sprzedaży produktów rolnych - zbyt ceny niskie
 kontynuowanie stosunku pracy z osobą o poszlakowanej opinii źle rzutuje na wizerunek gminy
 brak pracy dla młodych ludzi
 nieuczciwość, brak współpracy
 rakarnia
 ludzie przeciwni wszelkim zmianom, innowacjom
 słaba infrastruktura

5. Z czym powinna się kojarzyć gmina w skali lokalnej i ponadlokalnej?

wizerunkiem gminy
 dobrą organizacją
 czyste środowisko, wioski tematyczne
 z gospodarnością
 z przedsiębiorczością mieszkańców
 z minimalnym bezrobociem i ogólnym dobrobytem
 atrakcyjnymi terenami pod budownictwo mieszkaniowe, spokojem
 z bezpieczeństwem mieszkańców
 z bezpieczeństwem publicznym
 z wychodzeniem na przeciw oczekiwaniom mieszkańców
 uczciwość - przejrzystość
 kultura
 z rozwojem, atrakcyjnością, chęcią osiedlenia i prowadzenia biznesu
 być otwarta na potrzeby mieszkańców
 ze zdrową żywnością i rekreacją
 ekologicznym rolnictwem
 z dobrym zarządcą
 estetyka środowiska - czyste środowisko

6. Czy uważa Pani/Pan, że młode pokolenie powinno wiązać swoją przyszłość z gminą?

odpowiedź	ilość odpowiedzi	procent wszystkich odpowiedzi
tak	50	93%
nie	1	2%
nie wiem	3	6%

7. Czy planuje Pani/Pan mieszkać w gminie w ciągu następnych 7 lat?

odpowiedź	ilość odpowiedzi	procent wszystkich odpowiedzi
tak	39	72%
nie	5	9%

nie wiem	10	19%
----------	----	-----

II. Diagnoza stanu obecnego

8. Co Pani/Pana zdaniem wpływa pozytywnie na jakość życia w Gminie?

pozyskiwanie funduszy z Unii
 stosunek do podejmowania słuszych decyzji
 place zabaw dla dzieci
 infrastruktura techniczna
 dobra jakość połączeń z Siedlcami
 pozytywne załatwianie spraw dotyczące mieszkańców
 nowe miejsca pracy dla mieszkańców
 dobra lokalizacja, życzliwość ludzi, piękne lasy
 zaradna władza
 sam Urząd Gminy dla siebie i mieszkańców Skórcza
 możliwość zdobycia zatrudnienia w niedalekiej odległości od miejsca zamieszkania
 bliskość miasta
 dobry dostęp do opieki zdrowotnej
 działanie caritasu
 infrastruktura, dostęp do każdego rodzaju usług na terenie Gminy
 możliwość znalezienia zatrudnienia
 bezpieczeństwo
 wprowadzenie nowej segregacji śmieci
 przyroda
 dbanie o szkoły
 duża absorpcja środków unijnych dzięki staraniom Wójta S. Kalińskiego, co wpływa pozytywnie na rozwój wielu dziedzin życia w gminie
 czystość i porządek w gminie
 zaradność mieszkańców
 estetyka i promocja gminy

9. Co wpływa negatywnie na jakość życia w Gminie?

zapachy z Unikostu
 wewnętrzne spory
 bezrobocie młodych
 konieczność poszukiwania zatrudnienia np. w Warszawie
 brak zainteresowania jednostką
 za mała liczba przedszkoli dla dzieci i innych form pomocy rodzinie
 niskie zarobki
 złe zarządzanie
 wójt chcąc być szanowanym powinien być stanowczy wobec osób z zarzutami
 jakość obsługi w UG
 wysokie podatki
 za mało przedszkoli
 uzależnienia mieszkańców
 za mało specjalistycznych lekarzy np. brak ginekologa, dentysty
 bezrobocie
 brak domu kultury
 brak chodnika od Dąbrówki-Ług do szkoły w Żelkowie
 częste nieprzyjemne zapachy
 ubożenie społeczeństwa, brak perspektyw rozwoju dla młodych
 stan dróg i chodników
 młodzież nie ma gdzie się podziać w wolnych chwilach
 bary z alkoholem i piciem w każdej wsi - młodzież się rozpija, za dużo jest ich

pozostała reszta terenu gminy (zbyt małe zainteresowanie miejscowościami innymi niż Skórzec);
brak autobusów w soboty, niedziele i święta

10. Co należy zmienić/poprawić w Gminie w pierwszej kolejności?

jakość obsługi w Urzędzie Gminy, godziny urzędowania
fatalny stan dróg - brak chodników, brak kanalizacji;
bardzo duża ilość nieużytków rolnych
stwarzanie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, zakładania działalności gospodarczej - co dałoby
nowe miejsca pracy
zlikwidować opiekę społeczną (jak w Zbuczynie 5+) "wiejska niesprawiedliwość"
brak zorganizowanej działalności kulturalnej
ograniczyć i egzekwować prędkość we wsiach
zapachy
strefa ekonomiczna - rozwój przedsiębiorstw
służbę zdrowia
nie przenosić sekretarek na stanowiska urzędnicze
chodnik przy drodze wojewódzkiej do granicy z gminą Siedlce
kultura (dom kultury)
zająć młodzież, gdyż ona jest przyszłością
stan czystości
zwiększenie warunków do pracy
poprawić system prorodzinny
zadbać o miejscowości oddalone od Skórcza, pod względem kanalizacji, wodociągów, itd.
dobre drogi i ścieżki rowerowe
rozszerzyć infrastrukturę - gaz ziemny
bezrobocie
więcej przedszkoli
więcej pracy
drogi dojazdowe do pól
infrastruktura (gaz, kanalizacja)
zmniejszyć dostęp do koncesji na alkohol
stan dróg i chodników
zachęcić inwestorów do lokalizacji inwestycji na terenie gminy oferując nowe miejsca pracy
stanowczość wójta wobec osób z wyrokiem

11. Jak ocenia Pani/Pan poszczególne dziedziny życia w Gminie ?

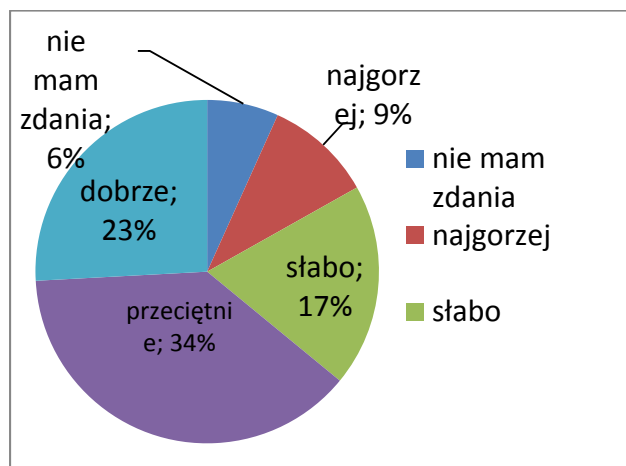
(w skali od 1 – najgorzej, do 5 - najlepiej, 0 - nie mam zdania)

1) Możliwość znalezienia zatrudnienia

ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0 nie mam zdania	2	5%
1 najgorzej	18	43%

2	słabo	11	26%
3	przeciętnie	4	10%
4	dobrze	7	17%
5	najlepiej	0	0%

2) Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej
(handel i usługi, produkcja)

	ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0	nie mam zdania	3	6%
1	najgorzej	4	9%
2	słabo	8	17%
3	przeciętnie	16	34%
4	dobrze	11	23%
5	najlepiej	5	11%

3) Warunki mieszkaniowe

	ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0	nie mam zdania	3	7%
1	najgorzej	0	0%
2	słabo	1	2%
3	przeciętnie	20	44%
4	dobrze	16	36%
5	najlepiej	5	11%

4) Bezpieczeństwo mieszkańców

	ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0	nie mam zdania	0	0%
1	najgorzej	4	9%
2	słabo	2	4%
3	przeciętnie	15	32%

4	dobrze	19	40%
5	najlepiej	7	15%

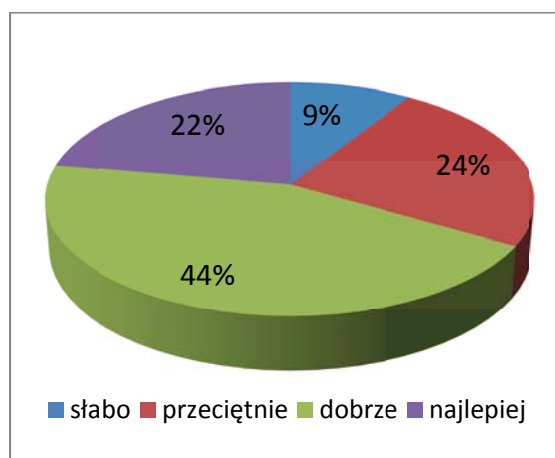
5) Udział mieszkańców w życiu publicznym

	ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0	nie mam zdania	2	4%
1	najgorzej	9	20%
2	słabo	6	13%
3	przeciętnie	16	35%
4	dobrze	11	24%
5	najlepiej	2	4%

6) Funkcjonowanie infrastruktury (wodociągi, kanalizacja)

	ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0	nie mam zdania	1	2%
1	najgorzej	1	2%
2	słabo	2	4%
3	przeciętnie	6	13%
4	dobrze	28	61%
5	najlepiej	8	17%

7) Czystość i porządek w gminie, w tym gospodarka odpadami

	ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0	nie mam zdania	0	0%
1	najgorzej	0	0%
2	słabo	4	9%
3	przeciętnie	11	24%
4	dobrze	20	44%
5	najlepiej	10	22%

8) Stan dróg i chodników

ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0 nie mam zdania	0	0%
1 najgorzej	8	16%
2 słabo	4	8%
3 przeciętnie	17	35%
4 dobrze	14	29%
5 najlepiej	6	12%

9) Dostępność i jakość działania pomocy społecznej

ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0 nie mam zdania	5	12%
1 najgorzej	9	21%
2 słabo	6	14%
3 przeciętnie	6	14%
4 dobrze	14	33%
5 najlepiej	3	7%

10) Dostępność i jakość działania przedszkoli

ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0 nie mam zdania	5	10%
1 najgorzej	8	17%
2 słabo	7	15%
3 przeciętnie	8	17%
4 dobrze	15	31%
5 najlepiej	5	10%

11) Poziom kształcenia w szkołach podstawowych

ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0 nie mam zdania	3	7%
1 najgorzej	0	0%
2 słabo	3	7%
3 przeciętnie	16	36%
4 dobrze	18	41%
5 najlepiej	4	9%

12) Poziom kształcenia w gimnazjach

ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
-------	------------------	--------------

0	nie mam zdania	5	11%
1	najgorzej	0	0%
2	słabo	1	2%
3	przeciętnie	11	23%
4	dobrze	21	45%
5	najlepiej	9	19%

13) Oferta kulturalna w gminie

	ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0	nie mam zdania	4	9%
1	najgorzej	6	13%
2	słabo	4	9%
3	przeciętnie	16	35%
4	dobrze	10	22%
5	najlepiej	6	13%

14) Działanie podstawowej opieki zdrowotnej

	ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0	nie mam zdania	3	6%
1	najgorzej	1	2%
2	słabo	7	14%
3	przeciętnie	17	35%
4	dobrze	17	35%
5	najlepiej	4	8%

15) Stan środowiska naturalnego

	ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0	nie mam zdania	1	5%
1	najgorzej	0	0%
2	słabo	1	5%
3	przeciętnie	4	21%
4	dobrze	10	53%
5	najlepiej	3	16%

16) Atrakcje turystyczne/obsługa turystów

ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0 nie mam zdania	9	20%
1 najgorzej	6	13%
2 słabo	9	20%
3 przeciętnie	6	13%
4 dobrze	8	18%
5 najlepiej	7	16%

17) Warunki dla rekreacji i uprawiania sportów amatorskich

ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0 nie mam zdania	4	9%
1 najgorzej	7	16%
2 słabo	5	11%
3 przeciętnie	11	24%
4 dobrze	16	36%
5 najlepiej	2	4%

18) Ilość i jakość placówek handlowych

ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0 nie mam zdania	0	0%
1 najgorzej	2	4%
2 słabo	7	15%
3 przeciętnie	14	30%
4 dobrze	18	39%
5 najlepiej	5	11%

19) Dostęp do internetu

ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
0 nie mam zdania	3	6%
1 najgorzej	4	8%
2 słabo	7	15%
3 przeciętnie	11	23%
4 dobrze	19	40%
5 najlepiej	4	8%

12. Jak ocenia Pani/Pan sytuację społeczno-gospodarczą Gminy?

ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
bardzo dobra	3	6%
dobra	18	33%
zadowalająca	27	50%
zła	4	7%
bardzo zła	1	2%
nie mam zdania	1	2%

13. Jak zmieniła się sytuacja materialna Pani/Pana rodziny w ciągu ostatnich 2 lat?

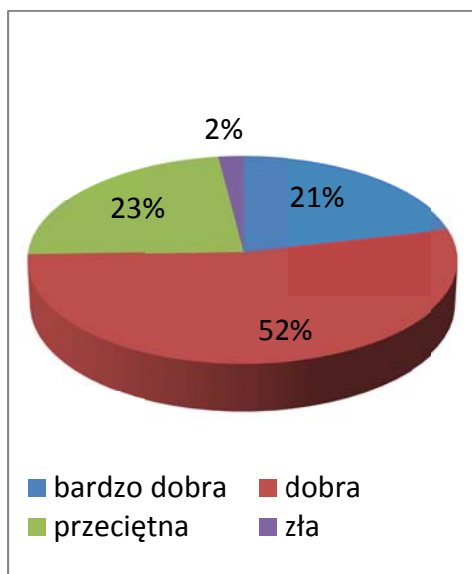
ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
zdecydowanie się poprawiła	4	8%
nieco poprawiła się	13	26%
nie zmieniła się	18	36%
nieco pogorszyła się	7	14%
zdecydowanie pogorszyła się	8	16%

14. Czy jako mieszkaniec Gminy czuje się Pani/Pan w niej bezpiecznie?

ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
-------	------------------	--------------

zdecydowanie tak	8	16%
raczej tak	36	73%
raczej nie	2	4%
zdecydowanie nie	2	4%
nie mam zdania	1	2%

15. Czy jakość obsługi klientów w Urzędzie Gminnym jest:

ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
bardzo dobra	10	21%
dobra	25	52%
przeciętna	11	23%
zła	1	2%
nie mam zdania	0	0%

- Dodatkowo 1 osoba dała poniższą odpowiedź:

* „dobra” i „przeciętna” – „uzależniona od poszczególnych pracowników”

* „zła” i „bardzo zła” – „przez niektórych pracowników np. cały dział GOPS (dział GOPS – pracownicy niekompetentni, nie informują interesantów o przysługujących im prawach i formach pomocy)”

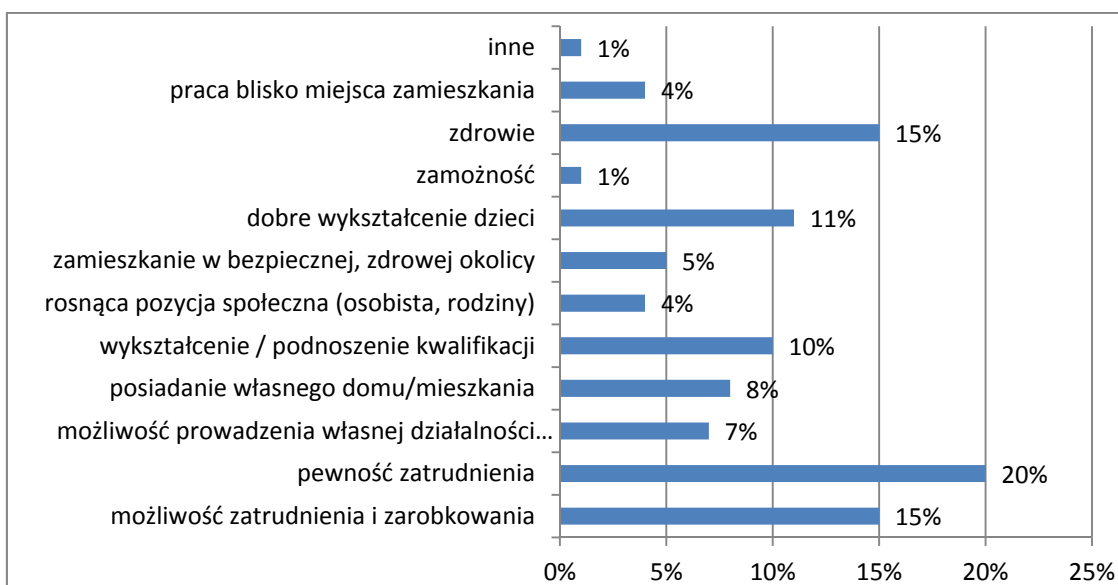
16. Jak ocenia Pani/Pan swoje warunki mieszkaniowe:

ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
bardzo dobre	5	10%
dobrze	31	60%
zadowolające	14	27%
złe	2	4%
bardzo złe	0	0%

17. Co dla Pani/Pana ma największe znaczenie w życiu (proszę wskazać nie więcej niż 3 najważniejsze sprawy):

Najważniejsze znaczenie w życiu ma:	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
-------------------------------------	------------------	--------------

możliwość zatrudnienia i zarobkowania	25	15%
pewność zatrudnienia	34	20%
możliwość prowadzenia własnej działalności gospodarczej	11	7%
posiadanie własnego domu/mieszkania	14	8%
wykształcenie / podnoszenie kwalifikacji	16	10%
rosnąca pozycja społeczna (osobista, rodziny)	7	4%
zamieszkanie w bezpiecznej, zdrowej okolicy	9	5%
dobre wykształcenie dzieci	18	11%
zamożność	1	1%
zdrowie	26	15%
praca blisko miejsca zamieszkania	6	4%
inne	1	1%

18. Czy odczuwa Pani/Pan potrzebę posiadania większej ilości informacji na temat zagadnień związanych z funkcjonowaniem i rozwojem Gminy?

ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
zdecydowanie tak	14	27%
raczej tak	27	52%
raczej nie	10	19%
zdecydowanie nie	0	0%
nie mam zdania	1	2%

19. Czy uważa Pani/Pan, że gmina wystarczająco dużo współpracuje z innymi samorządami (sąsiednie gminy, powiat)?

ocena	ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
-------	------------------	--------------

tak	25	48%
nie	4	8%
nie wiem	23	44%

Na koniec ankiety prosimy o podanie kilku podstawowych informacji o Pani/Panu.
Przypominamy, że ankieta jest ANONIMOWA – podane informacje zostaną wykorzystane jedynie w zbiorczych zestawieniach.

		ilość odpowiedzi	% odpowiedzi
Płeć:	kobieta	20	37%
	mężczyzna	34	63%
Wykształcenie:	Podstawowe	3	6%
	Gimnazjalne	1	2%
	Zawodowe	11	20%
	Średnie	19	35%
	Pomaturalne/policealne	6	11%
	Niepełne wyższe	3	6%
	Wyższe	11	20%
Wiek:	poniżej 18	0	0%
	18-25	2	4%
	26-35	10	20%
	36-45	16	32%
	46-55	11	22%
	56-65	10	20%
	powyżej 65	1	2%
Status na rynku pracy:	pracujący	33	62%
	bezrobotny	10	19%
	uczący się	0	0%
	emeryt/rencista	8	15%
	inne	2	4%

Załącznik nr 3. Cele pośrednie służące i wspierające realizację celów strategicznych

Lp.	Zadania/projekty *)	Cel	Czas realizacji	Wartość szacunkowa
1.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowościach: Grala-Dąbrowizna, Żebrak, Wólka Kobyla, Drupia, Trzciniec, Boroszków, Klódzie,	Poprawa stanu środowiska naturalnego	2014-2020	12.000.000
2.	Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Grala-Dąbrowizna	Poprawa stanu środowiska naturalnego	2013-2015	2.300.000
3.	Rozbudowa oczyszczalni w Skórcu	Poprawa stanu środowiska naturalnego	2016-2018	2.000.000
3.	Modernizacja SUW w miejscowości Teodorów	Poprawa stanu środowiska naturalnego	2014-2018	1.000.000
4.	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w m. Dąbrówka-Ług osiedle 2 i w miejscowości Boroszków	Poprawa stanu środowiska naturalnego	2017-2020	2.200.000
5.	Poprawa infrastruktury drogowej na terenie gminy poprzez budowę i przebudowę dróg gminnych i lokalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Poprawa standardów komunikacyjnych i bezpieczeństwa ruchu drogowego	2014 - 2020	10.000.000
6.	Budowa i przebudowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy	Poprawa standardów komunikacyjnych i bezpieczeństwa	2014-2020	700.000
7.	Budowa obiektów i urządzeń dla celów turystyki, sportu i rekreacji	Rozwój i poprawa jakości usług turystyczno-rekreacyjnych i sportowych	2014-2018	300.000
8.	Rozwój infrastruktury oświatowej	Poprawa standardów życia społecznego	2014-2019	4.783.000
9.	Rozwój jakości edukacji	Poprawa warunków nauczania	2014-2019	2.000.000
10.	Rekultywacja wysypiska odpadów komunalnych z budową selektywnego punktu odpadów w miejscowości Dąbrówka-Ług	Poprawa stanu środowiska naturalnego	2014-2015	200.000
11.	Rozbudowa infrastruktury energetycznej z wykorzystaniem OZE	Poprawa stanu środowiska naturalnego	2015-2019	10.000.000

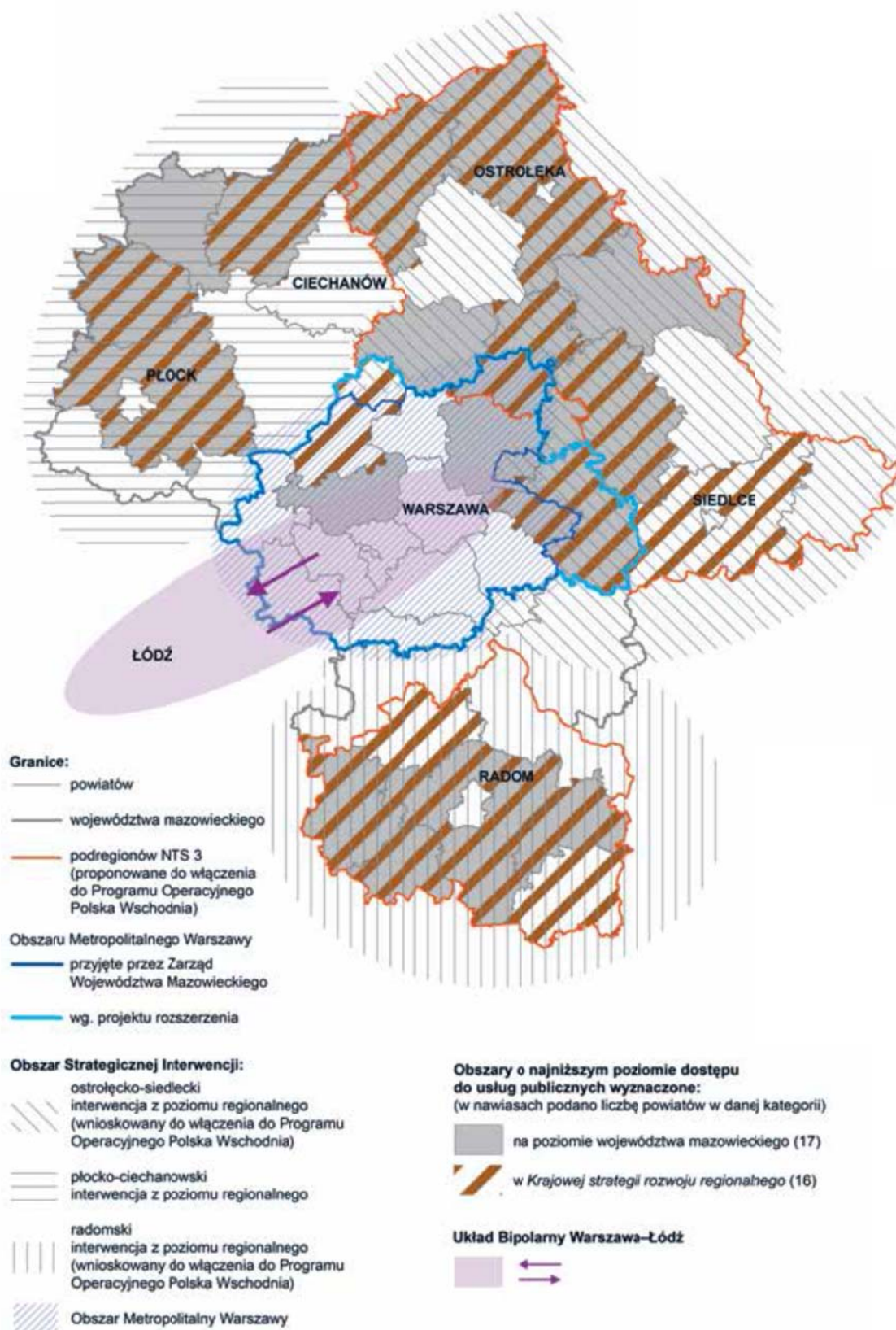
*) Informacje szczegółowe dotyczące zadań i projektów planowanych na lata 2014 – 2019 są zawarte w aktualnej Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Skórzec na lata 2014 – 2019; Zał.: Wykaz przedsięwzięć do WPF na lata 2014-2016 oraz Uchwały Nr XXVIII/216/14 z dnia 25 marca 2014r. Rady Gminy w Skórcu; Zał.: Tabela nr 3

Załącznik nr IV. Zgodność celów rozwoju Gminy z celami regionalnymi

Cele rozwoju Gminy są zgodne z celami *Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku (SRWM)*

W *Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku* zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI), w których występują problemy będące barierą rozwoju regionu.

W województwie mazowieckim na poziomie regionalnym został wyznaczony typ OSI **problemowy**, w tym ostrołęcko-siedlecki, zgodnie z celami KSRR 2.2. *Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe* oraz 2.3. *Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze.*

Ryc. Obszary strategicznej interwencji w województwie mazowieckim

Źródło: Strategia Rozwoju województwa Mazowieckiego do 2030 roku Innowacyjne Mazowsze, str.72.

Jak wynika ze SRWM polityka prowadzona wobec obszaru ostrołęcko-siedleckiego powinna skutkować podniesieniem jakości życia i polepszeniem warunków prowadzenia działalności

gospodarczej (m.in. poprzez uzupełnienie istniejącej infrastruktury komunikacyjnej) oraz wykształcenia zdolności absorpcyjnych obszaru, a zwłaszcza ośrodków miejskich (Ostrołęki i Siedlec). Ważnym elementem prowadzonej polityki powinno być zwiększenie dostępu do usług publicznych oraz podniesienie ich jakości, a także wykorzystanie w gospodarce podregionu potencjału sektora rolniczego.

Wśród działań kierowanych do OSI ostrołęcko-siedleckiego na tle strategicznych kierunków rozwoju województwa, wymieniono:

Poprawę dostępności komunikacyjnej obszaru, poprzez m.in.

- modernizację połączenia kolejowego Ostrołęka – Warszawa,
- budowę autostrady A2 do wschodnich granic województwa,
- odtworzenie połączenia kolejowego Siedlce – Ostrołęka – Olsztyn w celach – umożliwienia rozwoju przewozów pasażerskich i towarowych.

Rozwój specjalizacji przemysłowych obszaru, w tym:

- umacnianie wykształconych specjalizacji przemysłu: energetycznego, papierniczego, celulozowego, drzewnego, maszynowego, metalowego.

Poprawę jakości i dostępności usług publicznych, poprzez:

- rozwój Uniwersytetu Przyrodniczego–Humanistycznego w Siedlcach,
- utworzenie publicznej wyższej szkoły zawodowej w Ostrołęce.

Przekształcenia w rolnictwie, w tym głównie:

- sprzężenie potencjału naukowego Uniwersytetu Przyrodniczego–Humanistycznego w Siedlcach z sektorem rolniczym subregionu w celu zwiększenia efektywności sektora rolniczego,
- wspieranie grup producenckich oraz klastrów, zwłaszcza w zakresie surowców energetycznych, mleczarstwa, produkcji owoców i warzyw, pszczelarstwa.

Komplementarność działań i efekty synergii możliwe są do uzyskania tylko przy **współpracy** pionowej, obejmującej rząd, samorząd województwa, samorządy lokalne powiatowe i gminne oraz inne podmioty zaangażowane w realizację strategii, oraz **poziomej**, obejmującej wspólne inicjatywy lokalne, regionalne i międzyregionalne. Zarówno Strategia, jak i plany wykonawcze, regionalny program operacyjny oraz kontrakt terytorialny konstruowane są w oparciu o **założenie wspólnej realizacji inwestycji i działań**, tak wykonawczej, jak i finansowej.

W celu osiągnięcia założonych celów, konieczne jest wdrożenie i konsekwentne przestrzeganie wewnątrzregionalnych zasad realizacji polityki rozwoju. Samorząd Województwa Mazowieckiego będzie kierował się następującymi zasadami:

- a) w celu skoordynowanego zarządzania regionem, wsparcie samorządowe będzie kierowane głównie do tych podmiotów, których inwestycja mieści się na terenie objętym **miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego**;
- b) w celu koordynacji wsparcia gospodarczego, samorząd województwa uwzględniać będzie wypracowaną **polityką klastrową**, która powinna prowadzić do trwałego podniesienia poziomu konkurencyjności lokalnej i regionalnej przez wzrost innowacyjności przedsiębiorstw i poprawę ich pozycji konkurencyjnej, a w konsekwencji poprzez przekształcenie się klastrów w regionalne systemy innowacji;
- c) w celu podniesienia konkurencyjności rolnictwa i przemysłu spożywczego Samorząd Województwa Mazowieckiego będzie kierować pomoc przede wszystkim do podmiotów z tego sektora i realizujących znaczącą część swojej podstawowej działalności w ramach **grup producenckich**;
- d) w celu wzmocnienia kapitału ludzkiego w obszarach peryferyjnych województwa mazowieckiego oraz zwiększenia stopnia dyfuzji pozytywnych impulsów rozwojowych, samorząd województwa będzie wspierać uzdolnionych uczniów i studentów stypendiami bezzwrotnymi, pod warunkiem powrotu po zakończonej edukacji do miejsca pochodzenia i rozwijania tam działalności społecznej, naukowej lub gospodarczej;
- e) w celu podniesienia efektywności wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na rozwój, samorząd województwa będzie stosował instrumenty zwrotne równoległe z instrumentami o charakterze bezzwrotnym;
- f) w celu wzmocnienia marki Mazowsze produkty, do powstania których przyczynił się pośrednio bądź bezpośrednio samorząd województwa, oznaczone będą logo marki Mazowsze;

g) w celu trwałego zdobywania przewagi konkurencyjnej oraz zapobiegania zewnętrznemu drenażowi kapitału intelektualnego, samorząd województwa będzie koncentrować pomoc dla innowacji podmiotów zmierzających do opatentowania wynalazku, zaś wsparcie procesu patentowania odbywać się będzie z zastrzeżeniem pozostawienia wdrożenia do produkcji opatentowanego produktu na terenie województwa mazowieckiego;

h) w celu wzmocnienia potencjału produkcyjnego i pro-eksportowego na terenie województwa mazowieckiego, samorząd województwa będzie kierować wsparciem dla małych i średnich przedsiębiorstw, których podstawowa działalność ma charakter wytwórczy, a produkty są sprzedawane na rynkach międzynarodowych;

i) w celu realizacji synergicznych, kompleksowych i zintegrowanych projektów pro-rozwojowych, samorząd województwa będzie wspierać przede wszystkim **wspólne inicjatywy łączące samorządy lokalne**, biznes i naukę, a także inicjatywy międzyregionalne;

j) w celu dbałości o środowisko oraz zrównoważone wykorzystanie zasobów, samorząd województwa będzie wspierać przede wszystkim **projekty** o charakterze pro-ekologicznym, prowadzące do zachowania ładu przestrzennego, **o wysokiej efektywności energetycznej** oraz o niskich kosztach użytkowania.

W perspektywie 2014–2020 zmniejszona zostanie alokacja środków z funduszy europejskich dla województwa mazowieckiego, szczególnie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Dodatkowa możliwa do uzyskania przez Mazowsze kwota zależeć będzie od negocjacji kontraktu terytorialnego z rządem. Mając na uwadze duże zróżnicowanie przestrzenne województwa, istotne będzie wspieranie działań skierowanych bezpośrednio do obszarów strategicznej interwencji.

W celu zwiększenia skuteczności polityki regionalnej w wymiarze terytorialnym realizowane będą instrumenty takie jak ZIT (Zintegrowane Inwestycje Terytorialne) i RIT (Regionalne Instrumenty Terytorialne), których zastosowanie umożliwi elastyczne podejście do potrzeb poszczególnych obszarów regionu.

W województwie mazowieckim, w latach 2014–2020, wszystkie jednostki samorządu terytorialnego będą mogły przeznaczyć łącznie około 36 mld zł na inwestycje. Największy udział w tej kwocie będą miały samorządy gmin, powiatów i miast na prawach powiatu. Szacowana wysokość nakładów inwestycyjnych z budżetu województwa mazowieckiego w przyszłej perspektywie finansowej wynosi około 2 mld zł.

W ramach podziału środków z Programu rozwoju obszarów wiejskich, dla województwa mazowieckiego przeznaczono kwotę 3 mld zł. Ponadto do rolników z Mazowsza trafią pieniądze w ramach dopłat bezpośrednich oraz kwoty wynikające z umów wieloletnich zawartych przez ARiMR z rolnikami.

Coraz większego znaczenia nabierze aktywne poszukiwanie innych źródeł finansowania rozwoju np. poprzez przyciąganie inwestorów zagranicznych i tworzenie warunków dla rozwoju partnerstwa publiczno-prywatnego. Ważne w tym zakresie będzie przekazanie uprawnień samorządom województw, umożliwiających im w pewnym zakresie prowadzenie **własnej polityki podatkowej** stanowiącej instrument zachęt dla inwestorów i przedsiębiorców na zasadach obowiązujących w specjalnych strefach ekonomicznych.

Istotne dla rozwoju gospodarczego województwa mazowieckiego jest również wsparcie sektora MŚP poprzez **system funduszy poręczeń i pożyczek**, jako lokalnych i regionalnych instytucji otoczenia biznesu. Na Mazowszu działa obecnie Mazowiecki Regionalny Fundusz Pożyczkowy i Mazowiecki Fundusz Poręczeń Kredytowych. Pomocą w procesie rozwoju przedsiębiorczości służy również Krajowy Fundusz Kapitałowy. Systemy te z czasem niewątpliwie zastąpią dotychczasowy mechanizm bezzwrotnych dotacji na rozwój przedsiębiorczości z Regionalnego programu operacyjnego województwa mazowieckiego.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Grażyna Pietrak